

ปัญหาการใช้คนเงินกัซิมคองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคกน ตำบลกุดโคกน
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

อุทัยวรรณ นางาม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๑

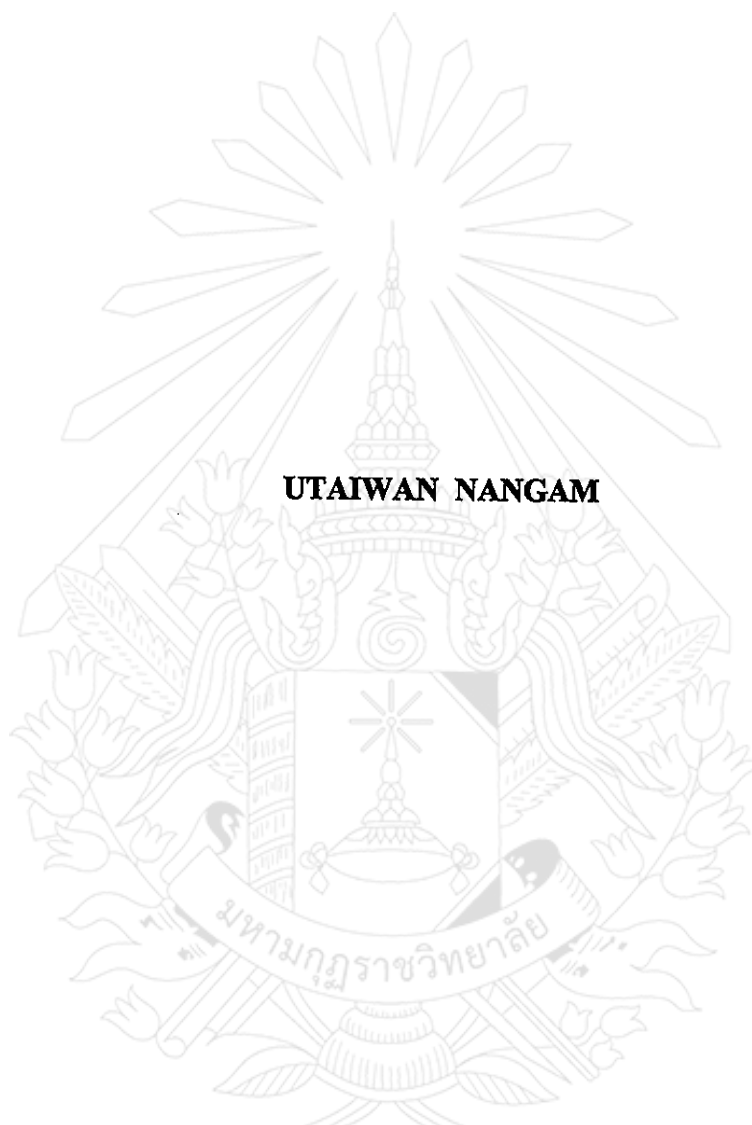
**ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑**

B 10113

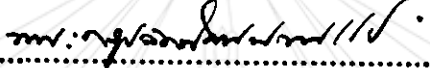
**PROBLEMS OF LOAN REPAYMENT OF VILAGE AND TOWN FUNDS
: A CASE STUDY OF BAN KUD KHON, TAMBON KUD KHON ,
HUAI MEK DISTRICT, KALASIN PROVINCE**

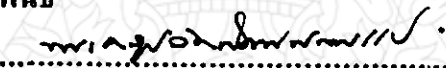
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILLMENT OF REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี
บ้านดุดโค่น ตำบลดุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
ชื่อนักศึกษา : อุกัยวรรณ นางาม
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. นคร วิชัยผิน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. ปัญญา นามแพงหมื่น

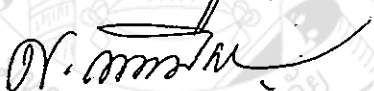
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

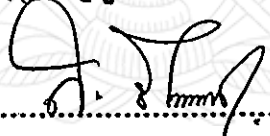

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

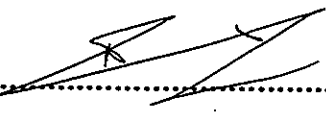
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.นคร วิชัยผิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ปัญญา นามแพงหมื่น)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สุทัศน์ ต้นสุวรรณ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Thematic Title : Problems of Loan Repayment of Village and Town Funds : A Case Study
of Ban Kud Khon, Tambon Kud Khon, Huai Mek District, Kalasin
Province

Student's Name : Utaiwan Nangam

Department : Government

Advisor : Dr.Nakhorn Wichaiphin

Co-Advisor : Dr.Panya Naphaengmeun

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in partial
Fulfillment of the Requirement for the Master' Degree.

P. Sampipattanaingojan
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaingojan
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Dr. Nakhorn Wichaiphin
..... Advisor
(Dr. Nakhorn Wichaiphin)

Dr. Panya Naphaengmeun
..... Co-Advisor
(Dr. Panya Naphaengmeun)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Sutas Tunsuwan
..... Member
(Asst. Prof. Dr. Sutas Tunsuwan)

Copyright of the Graduate School, Mahamakut Buddhist University

หัวข้อสารนิพนธ์ : ปัญหาการใช้ค้ำเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี
บ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อนักศึกษา : อุตัยวรรณ นางาม

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. นคร วิชัยผิน

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. ปัญญา นาแพงหมื่น

ปีการศึกษา : ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้ค้ำเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและ ๒) ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการใช้ค้ำเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน จำนวน ๓๕๓ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า :

ระดับปัญหาที่พบมากของสมาชิกกองทุนคือ สมาชิกเพิ่งเริ่มดำเนินการประกอบธุรกิจเป็นครั้งแรก ส่งผลให้การดำเนินการประกอบการขาดทุนหรือได้กำไรน้อย และสมาชิกขาดความรับผิดชอบในการค้ำเงิน การกำหนดระยะเวลาที่ใช้ค้ำเงินกู้ยืมเร็วเกินไป ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ถึงช่วงเวลาการจำหน่าย อัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป การอนุมัติเงินกู้ยืมไม่เพียงพอต่อการลงทุน ผลการประกอบการขาดทุน การเดินทางไปใช้ค้ำเงินกู้ยืมธนาคารอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านที่ตั้งโครงการ หนี้ซ้ําซ้อนจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบส่งผลต่อการใช้ค้ำเงิน

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคือ ควรจะขยายระยะเวลาการใช้ค้ำเงินเป็น ๒ - ๕ ปี และเพิ่มจำนวนเงินกู้ยืมให้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทและควรมีการฝึกอบรมศึกษาดูงานในโครงการอาชีพต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

Thematic Title : **Problems of Loan Repayment Village and Town Funds : A Case Study of Ban Kud Khon, Tambon Kud Khon, Huai Mek District, Kalasin Province**

Student's Name : **Utaiwan Nangam**

Department : **Government**

Advisor : **Dr. Nakhorn Wichaiphin**

Co-Advisor : **Dr.Panya Naphaengmeun**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper (independent study) were 1) to study generality of problems of loan repayment village and town funds and 2) to study the suggestions to increase efficiency in solving the problems of loan repayment village and town funds of Ban Kud Khon, Tam bon Kud Khon, Huai Mek District, Kalasin Province. The sample groups for study were the members of village funds loan consisting of 353 people. The tools used for study were questionnaires, Statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation

The result of research were found as follows :

The level of village funds members' problems mostly were found that the member just began their first business that caused to lose one's capital or got profit lower and the member lacked of responsibilities in repayment. The period of repayment was so quick because of agricultural product did not distribute. Interest rate was so high. Loan approving was not sufficient for investment. The results of management lose money. Traveling for loan repayment was inconvenient because of the bank was so far from their village. Double debt arose from outside loan system that affecting to repayment.

The suggestions to increase efficiency in management found that should extend the period of repayment during two-five years and should increase amount of loan more than 20,000 baht and should arrange the member to get training and observing activities in various occupational projects.

กิตติกรรมประกาศ

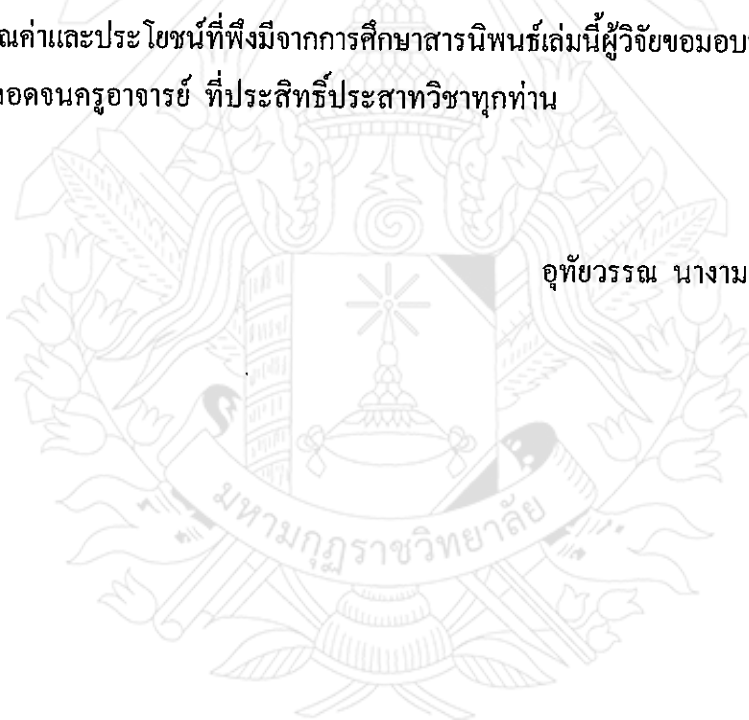
สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก ดร.นคร วิชัยผิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และดร.ปัญญา นาแพงหมื่น อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วมที่ได้ดูแลให้คำปรึกษาช่วยเหลือเป็นอย่างดีซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นายอำเภออำเภอห้วยเม็ก พัฒนาการอำเภอห้วยเม็ก พัฒนาการอำเภอยางตลาด เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกท่าน รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอห้วยเม็ก อำเภอยางตลาด ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกๆ ท่านที่มีได้ออกนามมา ณ ที่นี้ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนการศึกษาด้วยดีมาโดยตลอด และที่สำคัญต้องขอขอบคุณสามีและบุตรที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือกับผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาสารนิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณของบิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน

อุทัยวรรณ นางาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเม	๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	๑๖
๒.๓ หลักการและระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการในการจัดตั้งกองทุนชุมชนเมือง	๑๘
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	๒๕
๒.๕ บริบทพื้นที่ตำบลฤๅณโคณ	๓๕
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๖
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิด	๔๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๓
๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	๔๓
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๔

๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๔๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๖๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๒
๕.๒ อภิปรายผล	๖๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๖
บรรณานุกรม	๖๘
ภาคผนวก	๗๑
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๗๒
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๗๔
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๗๘
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๘๒
ประวัติผู้วิจัย	๘๗

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง ๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๔
ตาราง ๒ จำนวนร้อยละของจำแนกตามเพศ	๔๕
ตาราง ๓ จำนวนร้อยละของจำแนกตามอายุ	๕๐
ตาราง ๔ จำนวนร้อยละของจำแนกตามอาชีพในปัจจุบัน	๕๐
ตาราง ๕ จำนวนร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา	๕๑
ตาราง ๖ จำนวนร้อยละจำแนกตามสถานภาพ	๕๑
ตาราง ๗ จำนวนร้อยละจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	๕๒
ตาราง ๘ จำนวนร้อยละจำแนกตามภาระค่าใช้จ่าย	๕๓
ตาราง ๙ ระดับการปฏิบัติหน้าที่การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ ด้านการใช้เงินกู้ยืม	๕๔
ตาราง ๑๐ สภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	๕๕
ตาราง ๑๑ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามเพศ	๕๖
ตาราง ๑๒ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามอายุ	๕๗
ตาราง ๑๓ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามอาชีพ	๕๗
ตาราง ๑๔ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๘
ตาราง ๑๕ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามสถานภาพ	๕๘
ตาราง ๑๖ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามรายได้	๕๘
ตาราง ๑๗ ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำแนกตามภาระค่าใช้จ่าย	๖๐
ตาราง ๑๘ ปัญหา และอุปสรรคการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	๖๑
ตาราง ๑๙ ข้อเสนอแนะการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	๖๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม โดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ซึ่งถือว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติที่ได้ประสบปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางมาโดยตลอดในราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรประสบกับปัญหาวัฏจักรแห่งความยากจน กล่าวคือ รายได้น้อย ออมน้อย ทุนน้อย และผลผลิตต่ำ^๑

ปัญหาความยากจนดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็กำหนดนโยบายในการแก้ไข ปัญหาความยากจนมาโดยตลอด แต่ก็ไม่สามารถจัดให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปจากประเทศไทย ได้ โดยที่รัฐบาลได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้เป็นทิศทางในการ วางแผนกำหนดนโยบายกับการพัฒนาประเทศ ทุกห้าระยะเวลา ๕ ปี มาจนถึงปัจจุบันรวม ๘ ฉบับ โดยเฉพาะ นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๕ (๒๕๒๕-๒๕๒๙) เป็นต้นมา รัฐบาล ได้มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ชนบทยากจน โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานของประชาชน โดยผ่านส่วนราชการและรัฐบาลได้จัดหน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง^๒

ในการพัฒนาระยะต่อมาซึ่งเป็นยุคสมัยของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการบริหารประเทศไว้ ๓ ประการ^๓ ซึ่งประกอบด้วย การ แก้ไขปัญหาหาเสพติด ปัญหาความยากจน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

^๑กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, **คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗.

^๒กรมการพัฒนาชุมชน, **ระบบแผนงานและโครงการ**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๐.

^๓สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔**, (กรุงเทพฯ มหาดนคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๔๔), หน้า ๒.

ในวงราชการ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕- ๒๕๔๙)^๔ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการสร้างอาชีพและรายได้ในชุมชน ซึ่งหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลคือแก้ไขปัญหาความยากจน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็น โครงการหนึ่งตามนโยบายเร่งด่วนสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยมีแนวคิดที่มุ่งต้องการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาการขาดโอกาสของประชาชนระดับรากหญ้าให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และการบรรเทาเหตุฉุกเฉินความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินทุนหมุนเวียนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ ๑ ล้านบาท พร้อมกับส่งเสริมและพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองภายใต้แนวคิดปรัชญา และวัตถุประสงค์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภายใต้ปรัชญาที่กำหนดไว้ได้ให้น้ำหนักไว้ที่หมู่บ้านและชุมชนเป็นผู้จัดการและกำหนดอนาคตของตนเองด้านคุณค่าและภูมิปัญญา โดยการส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมพิจารณาเลือกสรรคนดีมีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน ในสัดส่วนจำนวนชายและหญิงใกล้เคียงกันเพื่อเป็นผู้แทนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในรูปของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง โดยมีอำนาจหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดไว้^๕

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการปฏิบัติในรูปของคณะกรรมการจะเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ยังมีปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคหรือเป็นภาพซ้อนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังปรากฏตามผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เช่น คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนต่อนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงาน ขาดการติดตามผลและการตรวจสอบร่วมกันอย่าง

^๔สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (๒๕๔๕-๒๕๔๙)**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘.

^๕กรมการพัฒนาชุมชน, **คู่มือสำหรับประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๕), หน้า ๓.

จริงจึง สมาชิกกองทุนกู้เงินไปแล้วไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการหรือใช้เงินผิด วัตถุประสงค์ และไม่ชำระหนี้คืนให้แก่กองทุนตามกำหนดสัญญา ทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้น

อีกประการหนึ่งการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งดูแลรับผิดชอบกองทุนหมู่บ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มี ประชากรในพื้นที่ทั้งหมด ๕,๔๑๓ คน มีครัวเรือนทั้งหมด ๑,๕๔๕ ครัวเรือน ในพื้นที่ ๑๓ หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ สวนผัก ปลูกต้นไม้ยืนต้น เกษตรกรรมอื่นๆ การ เลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน หัตถกรรม พร้อมทั้งอุตสาหกรรมท้องถิ่น^๖ ดังนั้นเกษตรกร เหล่านี้ซึ่งมีฐานะค่อนข้างยากจน รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย มีปัญหาในเรื่องการดำรงชีวิต พร้อม ทั้งจำนวนผลผลิตราคาผลผลิตต่ำกว่าที่คาดหวัง จึงทำให้สมาชิกเหล่านี้มีความสนใจที่จะกู้ยืม กองทุนหมู่บ้าน

เพราะฉะนั้น การดำเนินงานในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง^๗ ได้นำงบประมาณที่ได้รับจัดสรร มาจัดสรรให้สมาชิกกองทุนในพื้นที่ บ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ นำไปบริหารจัดการกันเองโดยการมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน แต่เนื่องจากปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง ได้พบว่าสมาชิกกองทุนรวมทั้งคณะกรรมการกองทุนบางส่วนมีปัญหาในการส่งใช้คืนเงิน กู้ยืมไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาในสัญญา ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาที่ แท้จริง เพื่อให้ได้ทราบผลกระทบต่อการส่งใช้คืนเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืม กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

^๖ ข้อมูลพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลกุดโคน, หน้า ๘, (อัดสำเนา)

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การศึกษาปัญหาในการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ด้านดังนี้

๑.๓.๑.๑ ปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

๑.๓.๑.๒ การบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่บ้านกุดโดน หมู่ ๑ , ๘ , ๑๐ และ ๑๑ ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๔,๒๓๐ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ หมู่บ้าน บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอกุดโดน จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. **กองทุน** หมายถึง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบ
๒. **หมู่บ้าน** หมายถึง หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
๓. **ชุมชนเมือง** หมายถึง ชุมชนตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษ และชุมชนอื่น ทั้งนี้การจะกำหนดว่าชุมชนใดเป็นชุมชนเมืองให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
๔. **คณะกรรมการกองทุน** หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองต่าง ๆ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด จำนวน ๕-๑๕ คน (ตามความเหมาะสม)
๕. **สมาชิก** หมายถึง สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
๖. **ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรด้านการเงิน** หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรด้านการเงินในหมู่บ้าน เช่น กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการกองทุน กข.คจ. กรรมการสหกรณ์หมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน
๗. **สถานภาพทางเศรษฐกิจ** หมายถึง รายได้ต่อครัวเรือน หรือ รายจ่ายต่อครัวเรือน
๘. **สถานภาพทางสังคม** หมายถึง การดำรงตำแหน่งต่างๆ หรือบทบาทหน้าที่ในกองทุนหมู่บ้าน
๙. **สถานภาพการสมรส** หมายถึง การสมรส หย่าร้าง โสด

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยปัญหาการใช้คืนเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกูดโคน ตำบลกูดโคน อำเภอกูดโคน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประโยชน์ที่จะได้รับมีดังนี้

๑.๕.๑ ทำให้ทราบสภาพปัญหาด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๑.๕.๒ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านกูดโคน ตำบลกูดโคน อำเภอกูดโคน จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๕.๓ สามารถนำการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่อไปในอนาคต

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คืนเงินกองทุนกู้ยืม ตามประเด็นต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ๒.๓ หลักการและระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการในการจัดตั้งกองทุนชุมชนเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- ๒.๕ บริบทพื้นที่ตำบลกุคโคโคน
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการศึกษา

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ ๑ ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของประชาชนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม สร้างงาน สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน^๑ และจะต้องทำให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้บริหารจัดการ และประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสู่การเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

๒.๑.๑ ความหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คือ กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับกองทุน คือ

---

^๑สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๔.

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกองทุนรวมในระดับชาติ เพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง คือ กองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแห่งละ ๑ ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้บริหารจัดการกันเอง

๒.๑.๒ ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้กำหนดปรัชญา ดังนี้

- ๑) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- ๒) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง
- ๓) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- ๔) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- ๕) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตย

๒.๑.๓ หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุม ดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสพการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

๒) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

๓) การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน

๔) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

วัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางหรือเงื่อนไขที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน

๒) ส่งเสริมและพัฒนาให้หมู่บ้านและชุมชน ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

๓) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๔) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับปานกลางของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

๕) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

๒.๑.๕ การบริหารจัดการและขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการและมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ก่อนเริ่มดำเนินการงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๑.๑) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ จะต้องทำหน้าที่เตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน กองทุนชุมชนเมือง ตามองค์ประกอบตัวชี้วัดการประเมินความพร้อม ซึ่งมีกระบวนการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแผนภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

๑.๒) ขั้นตอนการจัดเวทีประชาคมคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง มีดังนี้

(๑) ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละ ๑ คน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้าน องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน ๓ ใน ๔ ของครัวเรือนทั้งหมด

(๒) ชี้แจง ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม

(๓) ร่วมกันกำหนดวิธีการ และดำเนินการเลือกคณะกรรมการเลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ มีความเสียสละ ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้

(๔) คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

๑.๓) การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว หน้าที่อันดับแรกของคณะกรรมการกองทุน จะต้องดำเนินการคือการจัดทำร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำเสนอให้สมาชิกกองทุนได้พิจารณา และให้ความเห็นชอบก่อนที่จะประกาศให้เป็นระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านที่ดีต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้^๒

๑.๓.๑) หลักการในการจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุน

(๑) ต้องไม่ขัดแย้งกับระเบียบและควรมีประเด็นหลัก คือ เกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับเงิน การจ่ายเงิน การกู้ยืมเงิน การชำระคืนเงินกู้ และการจัดทำบัญชีของกองทุน

(๒) กำหนดสาระสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามอย่างครบถ้วนชัดเจน เช่น อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาให้กู้ยืม การค้ำประกันวงเงินสูงสุด หลักเกณฑ์ ข้อยกเว้นต่างๆ

(๓) คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และต้องโปร่งใส เป็นธรรม

(๔) มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคต สามารถแก้ไขได้เมื่อมีเหตุอันจำเป็น

(๕) เป็นประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าถึงได้

(๖) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

(๗) เกื้อกูลประโยชน์ต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านและชุมชน

(๘) สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน

๑.๓.๒) ขั้นตอนการจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

(๑) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง จัดทำร่างระเบียบข้อบังคับตามหลักการ

(๒) นำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้สมาชิกในที่ประชุมพิจารณา

^๒ กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, ๒๕๓๒), หน้า ๒๑.

(๓) ปรับปรุงแก้ไขหรือ เพิ่มเติมสาระสำคัญตามที่ต้องการ แล้ว พิจารณาให้ความเห็นชอบประกาศใช้เป็นข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

(๔) ปรับปรุงแก้ไขตามสถานการณ์ในอนาคต

๑.๔) การรับสมัครสมาชิกและคุณสมบัติของสมาชิก

เมื่อคณะกรรมการกองทุน ได้จัดทำร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการเปิดรับสมัครสมาชิก โดยกำหนดคุณสมบัติของสมาชิก คือ บุคคลที่อาศัยอยู่ใน หมู่บ้านนั้น รับสมัครจากบุคคลธรรมดา กลุ่ม องค์กรชุมชน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ บังคับของกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ที่กำหนดขึ้นจากเวทีชาวบ้าน

๑.๕) ขั้นตอนการรับรองสถานภาพของกองทุนหมู่บ้าน ในการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง กำหนดขั้นตอนในการรับรองสถานภาพ ดังนี้

(๑) การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามระเบียบกำหนด

(๒) อนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เข้าร่วมสังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ และบันทึกแบบติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง (กทบ.๑)

(๓) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ยื่นคำร้องขอขึ้น ทะเบียนฯ ตามแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๒) ต่อธนาคารออมสิน หรือ ธกส.

(๔) ธนาคารสาขาอำเภอส่งแบบทะเบียนกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง (กทบ.๓) ให้ธนาคารสาขาจังหวัด

(๕) ธนาคารสาขาจังหวัดส่งแบบทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๓) ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

(๖) ธนาคารสาขาจังหวัดส่งแบบทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๓) ให้ธนาคารสำนักงานใหญ่

(๗) ธนาคารสำนักงานใหญ่ ส่งแบบทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง (กทบ.๓) ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๘) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกาศรับรอง สถานภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ กทบ.๔ (ประกาศคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เรื่อง รับรองสถานภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และ กทบ. ๔/๑ (บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแบบท้ายประกาศคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ)

๑.๖) ขั้นตอนการประเมินความพร้อมและจัดสรรเงินกองทุน

๑.๖.๑) ขั้นตอนการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง โดยให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เป็นผู้ประเมินความพร้อมกองทุนตามประเด็น ๗ ข้อ ดังนี้

(๑) กระบวนการคัดเลือกกรรมการเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้คุณสมบัติกรรมการ ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุนที่กำหนด

(๒) ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการต้องมีประสบการณ์ในการบริหารกองทุน

(๓) มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนและถูกต้อง

(๔) การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน จะต้องมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนในหมู่บ้านหรือชุมชน

(๕) สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน

(๖) มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนกับธนาคารที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๒) ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและจัดสรรเงิน มีดังนี้

(๑) คณะกรรมการกองทุนฯ ขึ้นแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ตามแบบ กทบ.๒) ต่อธนาคารที่รับผิดชอบ

(๒) ธนาคารสาขาตรวจสอบข้อมูลในแบบ กทบ.๒ ตามหัวข้อการประเมินความพร้อมกองทุน ข้อ ๔ ข้อ ๖ และข้อ ๗ และส่งข้อมูลให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

(๓) คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ แจ้งผลการประเมินความพร้อมกองทุน ตามแบบแจ้งผลการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๕) ให้คณะกรรมการกองทุนฯ ทราบ

(๔) คณะกรรมการสนับสนุนฯ ระดับอำเภอนำแบบสรุปผลการประเมินความพร้อมการจำแนกประเภทกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.๖) พร้อมลงนามรับรอง และส่งมอบให้ธนาคารสาขาอำเภอ

(๕) ธนาคารสาขาอำเภอ บันทึกข้อมูลใน Internet แจ้งธนาคารสาขาจังหวัด

(๖) ธนาคารสาขาจังหวัด สรุปผลการประเมินความพร้อม (กทบ.

๖) ทาง Internet ทุกสิ้นวันทำการเพื่อมอบให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

(๗) คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดให้ความเห็นผล
ประเมินความพร้อมกองทุน (กทบ.๖) ส่งผลให้กับธนาคารสาขาจังหวัด

(๘) ธนาคารสาขาจังหวัด บันทึกข้อมูลลง Internet ส่งธนาคาร
สำนักงานใหญ่ธนาคารที่รับผิดชอบ

(๙) ธนาคารสำนักงานใหญ่ส่งข้อมูล กทบ.๖ ให้คณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติการอุดหนุนเงินแก่
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(๑๐) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแจ้ง
ผลการอนุมัติการอุดหนุนเงินแก่กองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

(๑๑) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แจ้ง
ธนาคารสำนักงานใหญ่ เพื่อโอนเงินให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

(๑๒) ธนาคารสำนักงานใหญ่ โอนเงินตามระบบผ่านธนาคาร
สาขาอำเภอให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

(๑๓) คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด แจ้งผลการอนุมัติ
ตามลำดับ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

๑.๖.๓) กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

๑.๖.๓.๑) ขั้นตอนการอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิกกองทุน มีดังนี้

(๑) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ยื่นคำขอกู้ให้คณะ
กรรมการกองทุน

(๒) คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติ หรือไม่อนุมัติ ตาม
คำขอกู้ของสมาชิกกองทุน

(๓) ในกรณีที่ไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกกองทุนทบทวนจุดบก
พร่องของคำขอกู้

(๔) ในกรณีอนุมัติ จะแจ้งให้สมาชิกกองทุนทราบ

(๕) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง

(๖) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่งสำเนา
แบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงินแจ้งให้ธนาคารอำเภอทราบ

(๗) สมาชิกกองทุน เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้ง
เลขที่บัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนทราบ

(๘) ธนาคารสาขาอำเภอ โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกกองทุนฯ

(๙) สมาชิกกองทุน นำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ

๑.๖.๓.๒) ขั้นตอนการชำระเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุน มีดังนี้

(๑) สมาชิกมีความประสงค์จะชำระเงินกู้จะต้องไปติดต่อขอชำระคืนเงินกู้กับกรรมการกองทุนฯ

(๒) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตรวจสอบจำนวนเงินที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ย หรือค่าปรับกรณีที่เกินกำหนดเวลาในสัญญา แล้วจัดทำหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกให้กับสมาชิก ๓ ฉบับ เพื่อสมาชิกจะนำไปแจ้งธนาคารผู้รับผิดชอบเพื่อ โอนเงินเข้าบัญชีกองทุน

(๓) ธนาคารผู้รับผิดชอบได้รับหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ให้รับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อ โอนเงินเข้าบัญชีฝากของกองทุนหมู่บ้าน

(๔) เมื่อธนาคารรับชำระเงินกู้จากสมาชิกกองทุนแล้วให้มอบหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ มอบให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกนำไปเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และนำไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนหนึ่งฉบับ สำหรับส่วนที่ ๓ ให้ธนาคารเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๑.๖.๓.๓) ระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานกองทุน

การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีดังนี้

(๑) ระบบติดตามตรวจสอบภายใน กลไกการติดตาม โดยมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้แทนองค์กร ผู้นำท้องถิ่น การติดตามตรวจสอบภายใน ซึ่งมีประเด็นในการติดตามประกอบด้วย การบริหารจัดการกองทุน การจัดทำบัญชี สมาชิกผู้กู้ยืมและจัดประชุมสมาชิกเพื่อรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบทุกเดือน

(๒) ระบบติดตามตรวจสอบภายนอก โดยคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งประเด็นในการติดตามตรวจสอบภายนอก ประกอบด้วย การจัดการแผนการดำเนินงาน ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และปัญหาด้านวิชาการ และการจัดการ และมีการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานเป็นไตรมาส

(๓) การประเมินผล โดยมีองค์กรอิสระ ได้แก่ สถาบันการศึกษาภาคเอกชน องค์กรพัฒนาชุมชน ซึ่งมีประเด็นการประเมินผล ประกอบด้วย การใช้เงินตาม

วัตถุประสงค์ การบริหารจัดการ การจัดองค์กรหมู่บ้าน การจัดทำบัญชี การกระจายของผู้ใช้ประโยชน์ จากกองทุน ผลการดำเนินการ และการรายงานผล จะดำเนินการรอบ ๖ เดือน ๑๒ เดือน

๑.๖.๓.๔) ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงาน และการจัดทำบัญชี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย ดังนี้

๑.๖.๓.๔.๑) การตรวจสอบการดำเนินงานและจัดทำบัญชี

(๑) คณะกรรมการกองทุน จัดทำบัญชีของกองทุนอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง

(๒) แจ้งบัญชีของกองทุนให้สมาชิกทราบ

(๓) คณะกรรมการกองทุน จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปี รายงานตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๔) คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนจัดให้มีระบบ ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชีและพัสดุ

(๕) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ตรวจสอบกองทุน

(๖) คณะกรรมการกองทุน จัดทำรายงานการเงินส่งให้ ผู้ตรวจสอบกองทุนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

(๗) คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี เพื่อทำ หน้าที่ประเมินผล

(๘) ผู้ตรวจสอบบัญชี จัดทำบัญชีรายงานผลการสอบบัญชี ต่อคณะกรรมการกองทุนและเผยแพร่ต่อสมาชิกกองทุน และสาธารณชน

(๙) สิ้นปีถ้ามีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนสามารถนำ กำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

๑.๖.๓.๔.๒) ระบบการบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

ระบบการบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีบัญชีเกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ทะเบียนต่าง ๆ ประกอบด้วย ทะเบียนสมาชิกทะเบียน คุมทรัพย์สินที่รับเป็นทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว ทะเบียนคุมเงินฝากสะสมของสมาชิก ทะเบียนคุม ทรัพย์สินที่รับเป็นค่าหุ้น หรือเงินบริจาค

(๒) บัญชีรายวัน ประกอบด้วย บัญชีเงินสด เงินฝาก ธนาคาร บัญชีรายวันรับ บัญชีรายจ่าย

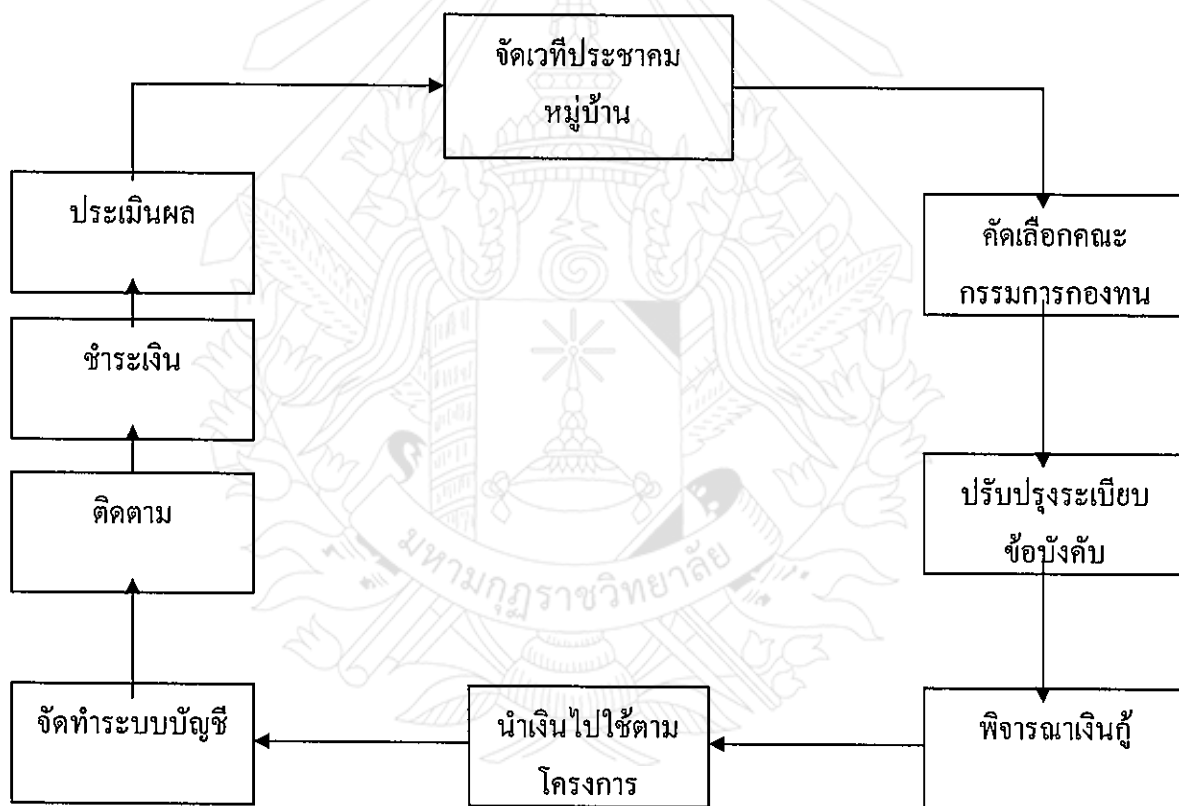

(๓) งบกำไรขาดทุน หรือ รายงานรายได้ค่าใช้จ่ายและงบดุล

(๔) การจัดทำงบดุล ทั้งงบรายเดือน และงบดุลรายปี

๒) การส่งเสริมอาชีพ

ในการดำเนินงานกองทุน การส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน จะต้องมีการวิเคราะห์อาชีพ การเสนออาชีพ และการวิเคราะห์ตลาด ต้องวิเคราะห์ได้ว่า อาชีพอะไรที่เป็นที่ต้องการของตลาด ไม่ใช่ดูความถนัดหรือความต้องการของสมาชิกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องดูความต้องการของลูกค้า และเสนออาชีพที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่สมาชิกและต้องวิเคราะห์ตลาดได้ว่ามีตลาดรองรับความต้องการสินค้าของสมาชิกหรือไม่ ที่ไหนบ้าง เพื่อประกอบการตัดสินใจของสมาชิกจากการบริหารจัดการและขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนดังกล่าวข้างต้น ได้สรุปวงจรการบริหารจัดการและขั้นตอนดำเนินงานดังต่อไปนี้

ภาพที่ ๑ วงจรบริหารจัดการและการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแนวคิดการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันเพื่อมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนคิดเป็น ทำเป็น และบริหารจัดการกันเอง โดยรัฐจัดสรรเป็นเงินทุนหมุนเวียน เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ให้รู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองของชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และผลจากการที่ชุมชนพึ่งตนเองชุมชนมีความเข้มแข็งก็ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ทำให้เศรษฐกิจชุมชนระดับฐานล่างเข้มแข็งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของประเทศไม่ให้อ่อนตามมาด้วย โดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน ส่งเสริมในด้านวิชาการและการจัดการกองทุนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กลไกสำคัญอยู่ที่หมู่บ้านและชุมชน โดยมีคณะกรรมการกองทุนดูแลบริหารจัดการ ซึ่งมาจากความเห็นของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านหรือชุมชน คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนโดยผ่านเวทีประชาคมจำนวน ๕-๑๕ คน ขึ้นมาดูแลเงิน ๑ ล้านบาท โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และนอกจากนั้น ในการดำเนินงานกองทุนสามารถที่จะกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่จะมาเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานกองทุนให้กองทุนมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีระบบการติดตาม การตรวจสอบ ทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน

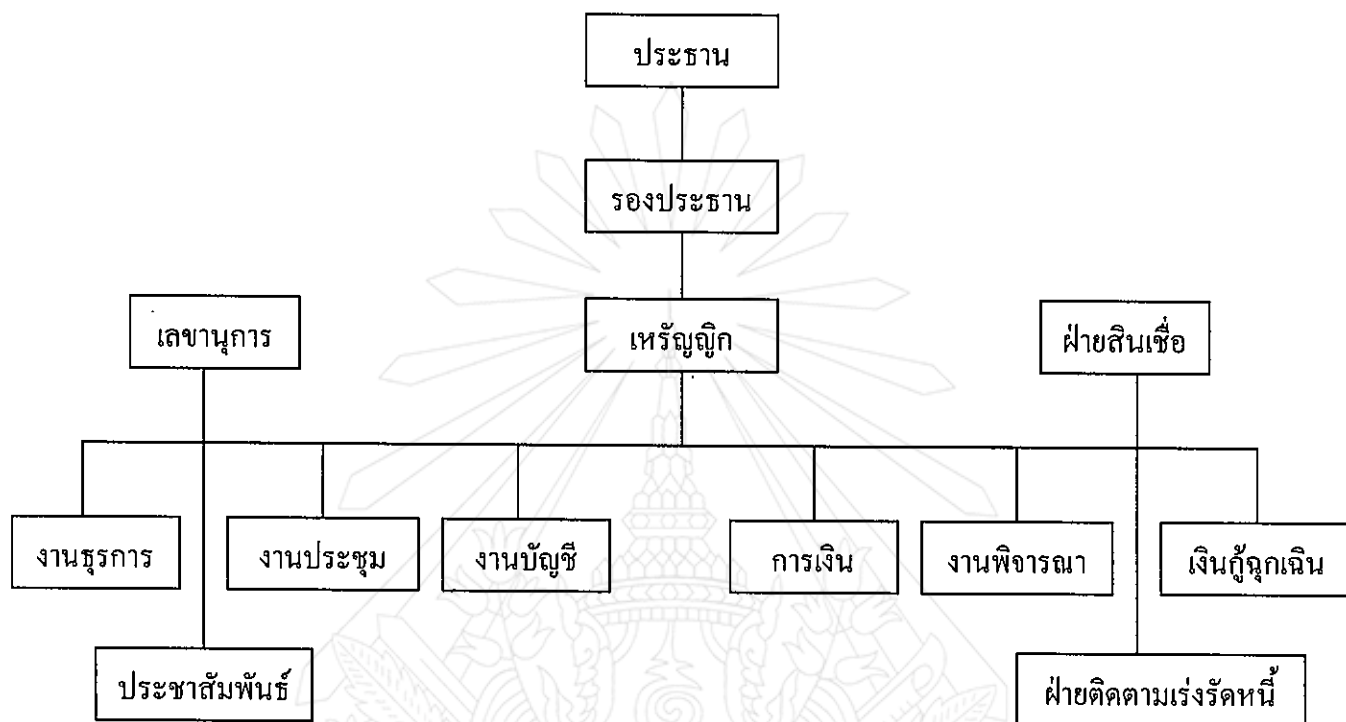
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องและส่งผลให้กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๔ ได้กำหนดโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ โครงสร้างของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

โครงสร้างของคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบ ข้อ ๒๑ สรุปได้ดังแสดงใน แผนภาพที่ ๓

ภาพที่ ๒ โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

๒.๒.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๑๘ กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้^๔

๑) บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

^๔สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, ๒๕๔๔), หน้า ๓.

๒) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ หรือวิธีการเกี่ยวกับบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

๓) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

๔) สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจในชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

๕) พิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

๖) ทำนิติกรรมสัญญา หรือ ดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

๗) จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอและจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

๘) จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรร จากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

จากแนวคิดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนตามระเบียบที่กำหนดเพื่อให้กองทุนมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามหลักการ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยหน้าที่ดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่ที่คณะกรรมการกองทุนได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน โดยจะเป็นทั้งผู้ปฏิบัติ ผู้สนับสนุน ส่งเสริม ผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานกองทุนให้สำเร็จตลอดทั้งจัดทำทะเบียน เอกสาร และบัญชีที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสของการดำเนินงาน และการตรวจสอบได้ง่าย ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ดังนั้น กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และศึกษาหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาท

หน้าที่ของกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้กรรมการกองทุนมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างประสิทธิผล

๒.๓ หลักการและระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการในการจัดตั้งกองทุนชุมชนเมือง

การบริการจัดการกองทุนชุมชนเมือง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยในการอดออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพรวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนชุมชนเมืองไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนชุมชนเมือง”

ข้อ ๒ ที่ตั้งกองทุน 39 หมู่ 10 ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัส 46170

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ใช้ข้อบังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๔ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

(๑) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก

(๒) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากสัจจะ

(๓) ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

(๔) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ๔ ประการ คือ

๑. เป็นคนมีความซื่อสัตย์

๒. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว

๓. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข

๔. เป็นคนรักสามัคคี

(๕) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 5 ประการ คือ

๑. เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ

๒. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา

๓. เป็นคนเก่งงานขยันทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

๔. เป็นคนเก่ง คนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน

๕. เป็นการส่งเสริมอาชีพและการสร้างงานในชุมชนเพื่อเป็นหลักประกัน

แก่ชุมชน

ข้อ ๕ แหล่งที่มาของรายได้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

๑. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
๒. เงินกู้ยืม
๓. ดอกผลและผลประโยชน์ใดๆที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
๔. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
๕. เงินค่าหุ้น
๖. เงินสมทบจากกลุ่มหรือกองทุนจากสมาชิก
๗. เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระ

ติดตามอื่นใด

ข้อ ๖ คุณสมบัติของสมาชิก

๑. เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านของชุมชนในเขตเทศบาลเมือง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน

๒. เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ หรือเห็นชอบด้วยตามหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

๓. เป็นผู้ที่พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

๔. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

๕. เป็นผู้ที่มีความอดทน เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ

๖. มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกิน หนึ่งในห้าของกองทุนทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

ข้อ ๗ การเข้าเป็นสมาชิก

๑. ยื่นคำขอเป็นสมาชิกของกองทุน ได้ที่กองทุนชุมชนเมือง ผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ ๑ ครั้ง ทุกวันที่ ๑-๕ ของเดือนแรกของปี โดยสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอาชีพหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิก

๒. มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ สามารถยื่นความจำนง หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ ๑ ครั้ง ทุกวันที่ ๑-๕ ของทุกเดือนแรกของปี โดยสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอาชีพหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิก

๓. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะได้รับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม หรือมีคุณสมบัติตามข้อ ๖

๔. ให้สมาชิกในครัวเรือนสามารถเป็นสมาชิกได้ทุกคนที่บรรลุนิติภาวะ และ
 ฎีได้ครัวเรือนและ ๑ คน เท่านั้น

ข้อ ๘ เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณา ตามข้อ ๖ และเห็นสมควรรับบุคคลใด
 เข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นและเงินฝากตั้งจะในวันขึ้นใบ
 สมักรหรือวันที่ได้รับแจ้งเป็นสมาชิก

ข้อ ๙ สมาชิกจะขาดหรือพ้นจากสภาพการเป็นสมาชิกตามเหตุกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ตาย

๒. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

๓. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

๔. ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม ของผู้เข้าร่วมประชุม

๕. ใจฝ่ฝ่ระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความ
 ช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าประการใด

๖. ใจปกปิดสถานะของความจริงอันต้องแจ้งให้ทราบในใบสมักรสมาชิก

๗. นำเงินกู้ของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ที่ได้ระบุไว้ในสัญญากู้ยืม

๘. มีลักษณะต้องห้ามและคุณสมบัติไม่ตรงตามข้อ ๖

ข้อ ๑๐ สมาชิกที่ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำ
 ประกันอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้ โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อกรรม
 การกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาต

ข้อ ๑๑ ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมักรใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็น
 ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ ๑๒ การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า
 กับสมาชิกที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มอาชีพหรือองค์การชุมชนเป็นเงินรายละ ๕๐ บาท โดยสมาชิก
 จะต้องชำระเมื่อได้รับพิจารณาตามข้อ ๗ และต้องชำระในวันขึ้นใบสมักร

(๑๒.๑) ค่าธรรมเนียมแรกเข้าถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานองกองทุนจะ
 เรียกคืนไม่ได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ

ข้อ ๑๓ หุ้น ๆ หนึ่งมีมูลค่าหุ้นละ ๒๐ บาท สมาชิกแรกเข้าตามข้อ ๗ จะต้องถือ
 หุ้นอย่างน้อย ๕ หุ้น ไม่เกิน ๕ หุ้น

ข้อ ๑๔ วิธีการชำระหุ้น สมาชิกสามารถชำระค่าหุ้น โดยวิธีการชำระหุ้นเป็นเงินสด

ข้อ ๑๕ เงินฝากตั้งจะสมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน ๆ ละเท่า ๆ กันใน
 วงเงินไม่ต่ำกว่า ๓๐ บาทและสูงสุดไม่เกิน ๕๐๐ บาท ต่อเดือน ทุกวันที่ ๑-๕ ของเดือนและสามารถ

เพิ่มจำนวนเงินฝากสัจจะได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกกองทุน และสมาชิกสามารถถอนเงินสัจจะได้แต่ต้องมีเงินคงเหลือในบัญชีคิดเป็นร้อยละ ๕๐ % ของเงินกู้ และจะปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

ข้อ ๑๖ สมาชิกจะต้องพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกองทุน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวน ๑๕ คน

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้ติดตามหนี้ และประชาสัมพันธ์ และที่ปรึกษาของกองทุน จำนวน ๕ คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน

ข้อ ๑๘ คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งกรรมการกองทุน จับลลาออกจำนวนกึ่งหนึ่ง ของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนที่ประกอบด้วย กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะเวลา ๓๐ วัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกอีกก็ได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ ๑๙ คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๒๐ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน

(๒) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุน

(๓) รับสมัครสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ ๒๑ ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน

(๒) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน

(๓) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามข้อบังคับและตามมติของคณะกรรมการกองทุน
 ข้อ ๒๒ ให้รองประธานคณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่ แทนประธานคณะกรรมการ
 กองทุน เมื่อประธานคณะกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการ
 กองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ ๒๓ ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถ
 ปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่ง
 ขึ้นเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ ๒๔ เภรัญญิกกองทุน มีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของ
 กองทุนรวมทั้งการจัดทำบัญชีพร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปอย่างรอบคอบ

ข้อ ๒๕ เลขานุการกองทุน มีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไปนัดประชุมกรรมการ
 กองทุนจดและบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ ๒๖ ผู้ตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้
 เป็นไปตามมติคณะกรรมการกองทุนกำหนดรวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ ๒๗ ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและ
 หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๘ กรรมการกองทุนให้มีหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ ๒๙ คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้งและต้องมี

ข้อ ๓๐ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มี
 เสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีเสียงเท่ากันให้ประธานในการประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
 หนึ่งเสียงหรือผู้ชี้ขาด

ข้อ ๓๑ ประเภทการกู้ยืมสมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำ
 ไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

(๑) การพัฒนาอาชีพ

(๒) การสร้างงาน

(๓) การสร้างและ/หรือ เพิ่มรายได้

(๔) ลดรายจ่าย

(๕) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๓๒ การอนุมัติเงินกู้สมาชิก ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อกู้เงิน
 จากคณะกรรมการกองทุนหนึ่งครั้งเว้นผู้ใดหนึ่งคน และมีอายุไม่เกิน ๖๕ ปี และไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี

ข้อ ๓๓ ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอผู้ตามข้อ ๓๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ ๓๔ วงเงินกู้ให้สมาชิกรายหนึ่งกู้เงิน ตามข้อ ๓๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาทคณะกรรมการกองทุนจะต้องเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท โดยมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด

โครงการที่สมาชิกยื่นขอผู้ตามข้อ ๓๑ (๕) จะอนุมัติให้กู้ได้ในวงเงินรายละไม่เกิน ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท และต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณี เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการ กองทุนเห็นสมควร แต่จะให้เงินกู้ เพื่อการสุรุ่ยสุร่าย หรือการเก็งกำไรไม่ได้

ข้อ ๓๕ การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ ๓๖ การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาให้ไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ ๓๗ หลักประกันเงินกู้ตามข้อ ๓๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ต้องใช้สมาชิกของกองทุนจำนวนสองคน เป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับเงินกู้ตามข้อ ๓๑ (๕) ให้ผู้กู้ทำสัญญาเพียง อย่างเดียว

ข้อ ๓๘ การชำระคืนเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ดังนี้

(๑) เงินกู้ตามข้อ ๓๑ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ผู้กู้คืนเงินต้องพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี

(๒) เงินกู้ตามข้อ ๓๑ (๕) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวน พร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน ๕๐ วัน (๓ เดือน)

ข้อ ๓๙ อัตราดอกเบี้ย

(๑) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ ๐.๕๐ ต่อเดือน หรือร้อยละ ๖ บาท ต่อปี

(๒) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ข้อ ๓๑ (๕) ร้อยละ ๒ บาทต่อเดือน

ข้อ ๔๐ ค่าปรับในกรณีผู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๕๐ บาทต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ ๔๑ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้รับปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ

คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ดังนี้

- (๑) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท
- (๒) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท
- (๓) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ ๒๐ บาท
- (๔) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท
- (๕) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละ ๒๐ บาท
- (๖) เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท
- (๗) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของชุมชนในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท
- (๘) อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนชุมชนเห็นสมควรในอัตราร้อยละ ๑๐ บาท

ข้อ ๔๒ กองทุนจะต้องจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละหนึ่งครั้งแล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชี ที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

- (๑) บัญชีเงินฝากออกทรัพย์
- (๒) รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- (๓) สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ ๔๓ คณะกรรมการของกองทุนจะต้องตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุน เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุน ทุก ๑ เดือน และทุก 1 ปีพร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร ขาดทุนและงบดุลในปีบัญชีที่ล่วงมาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การพัฒนาระบบราชการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)^๔ ความเป็นมาของการนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในประเทศไทย

^๔พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, ภูมิพลอดุลยเดช ปร.ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖, www.ago.go.th/Laws/b/b05.html-34k.

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นประมาณ ปี ๒๕๔๐ ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม ดังที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากความบกพร่อง ความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติ และระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพซึ่งแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑. การขาดกลไกและกฎเกณฑ์ที่ดีพอในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม พบว่ากลไกที่มีอยู่บกพร่อง ไม่สามารถเตือนภัยที่เคลื่อนตัวเข้ามากระทบระบบเศรษฐกิจและการเงินอย่างรวดเร็วได้ รวมทั้งเมื่อถูกกระทบแล้วยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการบริหารจัดการต่างๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนทันต่อสถานการณ์ได้

๒. ความอ่อนด้อยและถดถอยของกลุ่มข้าราชการ นักวิชาการ หรือเทคโนแครต (Technocrats) ซึ่งคนกลุ่มนี้ ควรจะต้องมีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า เสนอแนะนโยบายและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการบริหารประเทศ

๓. ระบบการตัดสินใจและบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน มีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์ และยุติธรรม ส่งผลให้ตัวระบบเองไม่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการฉ้อฉล ผิดจริยธรรมในวิชาชีพขึ้นได้

๔. ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองอย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหา

๕. ปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและเอกชน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมีการร่วมกันการทำทุจริตอย่างเป็นกระบวนการ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนก็คือ การขจัดสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยการสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ให้ปรากฏเป็นจริงในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดย

ภาครัฐ จะต้องมีการปฏิรูปบทบาท หน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงาน กลไกการบริหารให้สามารถบริหารทรัพยากรของสังคมอย่างโปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยจะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ทำงานโดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางและสามารถร่วมทำงานกับภาคประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

ภาคธุรกิจเอกชน จะต้องมีการปฏิรูปและกำหนดคคตึกาในหน่วยงานของภาคธุรกิจเอกชน เช่น บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วน ให้มีกตึกาการทำงานที่โปร่งใส ซื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามตรวจสอบการให้บริการที่มีมาตรฐานเทียบ

เท่าระดับสากล และร่วมทำงานกับภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างต่อราบริ่น เป็นมิตรและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ภาคประชาชน จะต้องสร้างความตระหนักหรือสำนึกตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องของสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและทำนุบำรุง รักษาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

นอกจากนี้ยังมีกระแสหลักจากภายนอกประเทศเป็นเงื่อนไขให้เกิดการบริหารจัดการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและมีอิทธิพลต่อความกระตือรือร้นที่จะสร้างธรรมาภิบาลขึ้นในสังคมไทยได้แก่

๑. กระแสประชาธิปไตยในสังคมโลกมีอิทธิพลต่อแนวคิด และค่านิยมในการพัฒนาของประเทศต่างๆอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน การพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๒. กระแสของการผลักดันให้มีการปฏิรูปในเรื่องโลกาภิวัตน์ (Global Governance) และการจัดการระบบเศรษฐกิจโลก (Global Economic Governance) โดยการพัฒนาองค์การระหว่างประเทศให้มีบทบาทในด้านการเมืองและความมั่นคงของโลกมากขึ้น รวมทั้งการปฏิรูปองค์การระหว่างประเทศให้มีความโปร่งใสและมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

๓. กระแสสังคมทั่วโลกให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ การเคารพสิทธิ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยตระหนักถึงสิทธิของเด็ก สตรี และคนชรา และให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาล โดยเน้นความโปร่งใส การตรวจสอบได้ ความมีสำนึกรับผิดชอบ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการ

๔. เงื่อนไขจากกองทุน IMF ในการให้ประเทศไทยกู้ยืมเงินเพื่อแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี ๒๕๔๐ ที่รัฐบาลไทยจะต้องสร้างธรรมาภิบาลขึ้นในสังคมไทย เนื่องจาก IMF รู้ดีถึงสาเหตุที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้นในประเทศไทย เนื่องมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีนั่นเอง

จากเงื่อนไขภายนอกดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการปรับแก้กฎหมายภายในให้สามารถรองรับกับกระแสภายนอก เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้วางรากฐานของธรรมาภิบาลไว้อย่างครบถ้วน หลักการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการประเทศ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกด้านทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน และในทุกระดับตั้งแต่ร่วมรับรู้ไปจนถึงร่วมทำและร่วมรับผล

๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการประเทศไปสู่การบริหารจัดการไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่งผลให้ภาคราชการต้องปรับแนวทางการบริหารจัดการโดยมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง วิธีการให้บริการแก่กลุ่มผู้รับบริการที่ชัดเจน รวมถึงมีความชัดเจนในเรื่องผลผลิต ผลลัพธ์ ที่สามารถวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะแทนภาครัฐภาคมากขึ้น ส่วนภารกิจที่ภาครัฐต้องเป็นผู้ดำเนินการเองให้ปรับรูปแบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ และมีความคล่องตัวสูง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบประเมินผลการเสริมสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณภาพการให้บริการและในระดับบุคคลโดยมีตัวชี้วัด และ Best practice เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจน และนำผลการประเมินไปใช้ประกอบในการพิจารณาจัดสรรรางวัลประจำของส่วนราชการ การพิจารณาความคิดความชอบในระดับเจ้าหน้าที่ และรายงานผลการปฏิบัติราชการขององค์กรต่อสาธารณะ

ความหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Government)

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Government) เป็นแนวคิดสากลที่ได้นำมาใช้ในสังคมไทย โดยมีความหมายรวมถึงระบบโครงสร้างกระบวนการต่างๆที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศเพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล

ดังนั้น เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กับทุกภาคในสังคม ไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง

โครงสร้างและกระบวนการของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Structure and Process)

โครงสร้างและกระบวนการของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Structure and Process) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายความเป็นธรรมและสันติสุขได้ จะต้องเน้นโครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชนและครอบครัว มีส่วนร่วมกันบริหารจัดการประเทศเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาไปข้างหน้า โดย

๑. กฎเกณฑ์ดังกล่าวอาจประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ รวมทั้งธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม เพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้าง “สิทธิ” และการยอมรับของแต่ละภาคส่วน

๒. กระบวนการที่มีธรรมาภิบาลต้องมีลักษณะสำคัญ ๔ ประการ คือ การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) ความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and transparency) พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) และกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัด (Fair legal framework and Predictability) สารของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Substance) คือ การบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต้องสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสังคมมีเสถียรภาพ ความสมดุลที่สำคัญ คือ การจัดสรรทรัพยากรของสังคมให้ทุกภาคส่วนได้ที่เหมาะสมและยอมรับได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยคือ

๑) โครงสร้างหรือกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อจัดสรรทรัพยากร

๒) เครื่องมือที่ใช้คือ กฎหมายต้องยุติธรรม

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนา ถ้าพิจารณาในฐานะ วิธีการอันจะนำไปสู่เป้าหมายก็จะหมายถึงเครื่องมือหรือกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น ในขณะที่ถ้าพิจารณาในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้นจะหมายถึงระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ มีความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงามและโปร่งใส ดังนั้นธรรมาภิบาลจึงประกอบด้วย หลักการสำคัญ ๖ ประการดังนี้

๑) **หลักนิติธรรม** เป็นหลักที่ถือเป็นกฎกติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ดังนั้นการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรม และมีความชัดเจน มีระบบลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบังคับใช้ที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะช่วยควบคุมการใช้อำนาจของรัฐให้เป็นไปอย่างชอบธรรม พร้อมกับช่วยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ให้ถูกละเมิด โดยการใช้อำนาจรัฐ และจะเกิดผลในทางตรงกันข้ามหากกฎหมายและระบบยุติธรรมอ่อนแอจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อกฎหมายและแพร่กระจายกว้างขวางนำไปสู่การทุจริตในระดับการใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่ระมัดระวัง กระทบต่อเสรีภาพของประชาชนและกระทบต่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ

๒) หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต การบริหารจัดการที่ดีภาครัฐเป็นการบริหารที่ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการดำรงรักษาไว้ ซึ่งหลักการอันถูกต้อง การยึดถือระบบคุณธรรม คุณค่า และความดีงามทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะระบบคุณค่าและค่านิยมต่างๆ ในระบบราชการจะเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของข้าราชการ และชี้แนะวิธีการให้บริการแก่ประชาชนด้วย

๓) หลักความโปร่งใส การทำงานที่เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้ จะส่งผลให้การทุจริตคอร์รัปชัน และความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการลดลง ดังนั้น ถ้าภาครัฐจัดระบบการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และเปิดเผยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในวิถี การและขั้นตอนการทำงาน ได้มีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลการดำเนินงานจะส่งผลให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อการงานและผลของงาน มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่า ข้าราชการมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน

๔) หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินการของโครงการรวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ โดยมีการแสดงทัศนะต่างๆ ต่อการดำเนินงานที่มีผลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ เพื่อให้รัฐบาลนำไปประกอบการตัดสินใจระดับนโยบาย การให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนควบคุมการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความเห็นซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างความสามัคคีในชาติ ในขณะที่เดียวกันก่อให้เกิดกระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินงานของรัฐ ให้ดำเนินงานที่รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๕) หลักความคุ้มค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ โดยยึดถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน ดังนั้น ภาครัฐซึ่งยังคงฐานะเป็นแกนสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนาประเทศ และการให้บริการแก่ประชาชนจึงอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและกลไกการทำงานให้คำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพมากขึ้น

๖) หลักความสำนึกรับผิดชอบ เป็นกระบวนการทำงานที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๖ ประการคือ การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการรับผิดชอบ การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง การมีแผนสำรอง การติดตามประเมินผลการทำงาน เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ กิจการของรัฐในทุกระดับ ดังนั้นจึงต้องสร้างเครื่องมือและวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบให้เกิดแก่ข้าราชการอย่างกว้างขวาง ความรับผิดชอบและตรวจสอบได้จะเป็นการตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการให้รับผิดชอบต่อการกิจ ต่อสังคม กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลดีผลเสียจากการกระทำของตนเอง

การพัฒนากระบวนการในสำนักงานอัยการสูงสุดตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Government)

ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้วางรากฐานของธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไว้อย่างครบถ้วน แต่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่บทบัญญัติในมาตรา ๑๕ ที่บัญญัติไว้ว่า

“รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน”

ซึ่งจากบทบัญญัติ มาตรา ๑๕ แห่งรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ รัฐบาลไทยจึงได้มีการกำหนดแบบแผนการปฏิบัติราชการที่จะทำให้เกิดการบริหารราชการที่ดี โดยการตรากฎหมายบริหารราชการแผ่นดิน ในมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณและการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนด หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้”

จากวรรคท้ายแห่งมาตรา ๓/๓ ดังกล่าวจึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ขึ้นมา โดยมีเป้าหมายสำคัญ ๘ ประการ กำหนดไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวคือ

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ในภาพรวม ซึ่งจะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจใดภารกิจหนึ่งว่าต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้คือ

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่ตอบสนอง (responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชน และพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (positive impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (objective) ที่วางไว้ โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (result-based management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน (performance agreement) ในทุกระดับ

๓. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กับผลลัพธ์ (outcome) ที่เกิดขึ้น โดยมีการทำ Cost-benefit analysis) ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือ

โครงการต่างๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางเป้าหมายการทำงานและวัดผลงานของแต่ละบุคคล (individual scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ (organization scorecards)

๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกิดความจำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (process simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ one-stop service

๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ (process redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงาน และโครงการทุกระยะ (program evaluation) การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็น และการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (citizen survey) และความพึงพอใจของผู้รับบริการ (customer survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการควบคุมตนเอง (internal control) ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ดังกล่าว กำหนดว่าในพระราชกฤษฎีกานี้ “ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น สำนักงานอัยการสูงสุด ในฐานะเป็น “ส่วนราชการ” ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงได้เข้าร่วมในการพัฒนาระบบราชการและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นปีที่ ๓ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ผ่านมามีผลการดำเนินการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการโดยมีผลคะแนนเท่ากับ ๔.๖๘๒๘ จากคะแนนเต็มระดับ ๕

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นปีปัจจุบัน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีการดำเนินงาน จำนวน ๒๒ ตัวชี้วัดใน ๔ มิติของการประเมินผลคือ

มติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผล

มติที่ ๒ มิติด้านคุณภาพการให้บริการ

มติที่ ๓ มิติด้านประสิทธิผลการให้บริการ และ

มติที่ ๔ มิติด้านการพัฒนาองค์กร

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสำคัญๆ จากการพัฒนาระบบราชการตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ในห้วงระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา

๑. มีการทบทวนบทบาทภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งหน่วยงานในการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือชาวไทยในต่างประเทศ การจัดตั้ง หน่วยงานรับผิดชอบในการคุ้มครองผู้บริโภคในสำนักงานส่วนกลางและสำนักงานอัยการเขต การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเด็ก การปรับโครงสร้างองค์กรภายในของแต่ละหน่วยงานให้เหมาะสม ฯลฯ

๒. การเพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินคดี เช่น การดำเนินคดีอาญาที่จำเลยให้การปฏิเสธและศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ลงโทษตามฟ้องของพนักงานอัยการมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น การรักษาผลประโยชน์ของรัฐในคดีแพ่ง มีการดำเนินการเพื่อวางระบบให้หน่วยงานตัวตามที่ชนะคดี (โดยพนักงานอัยการว่าต่างแก่ต่าง) มีการบังคับคดีให้ได้มากขึ้น

๓. การเพิ่มประสิทธิผลในงานด้านการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จในสัดส่วนที่มากขึ้น รวมทั้งมีการกระจายบริการให้ครอบคลุมพื้นที่และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากขึ้น โดยการจัดตั้งสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายในสำนักงานอัยการจังหวัดที่ประจำอยู่ในระดับอำเภอให้มากขึ้น

๔. การเพิ่มประสิทธิผลในงานตรวจร่างนิติกรรมสัญญาให้กับหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ สามารถทำให้รวดเร็วมากขึ้น

๕. มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการงานในการทำงาน เช่น การพิจารณาสั่งคดี เป็นองค์คณะในคดีสำคัญ การลงสารคดีจากการลงสารบบในกระดาษมาเป็นการลงสารบบในเครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

๖. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการบริหารและการปฏิบัติกรมมากขึ้น เช่น การจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นมารองรับการบริหารจัดการและการทำงาน การจัดทำแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการประจำปี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการวางระบบเทคโนโลยีระบบสารบบคดี การจัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงาน การจัดทำเครือข่ายการสื่อสาร (โทรศัพท์) ด้วย IP Box การวางระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) การวางระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ E-mail การเริ่มวางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในอาคารส่วนกลาง การจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในการทำงานของบุคลากรให้มากขึ้น ฯลฯ

๗. มีการพัฒนาบุคลากรโดยมีจุดมุ่งหมายให้ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปฏิรูประบบราชการ รวมทั้งมีการนำเทคนิคในการพัฒนาบุคลากรสมัยใหม่มาใช้ เช่น การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การวางระบบ E-Learning เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดทำระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ E-Library ฯลฯ

๘. มีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ เช่น การอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ การปลูกจิตสำนึกของผู้ให้บริการ (ผู้รับใช้ประชาชน) การจัดสถานที่ให้บริการให้เหมาะสม การอำนวยความสะดวก การจัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการการลดระยะเวลาการให้บริการลง การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม ฯลฯ

๙. มีการกระจายอำนาจการบริหารบางส่วน โดยการมอบอำนาจให้อธิบดีอัยการเขตมีอำนาจในการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคลมากขึ้น และให้อธิบดีอัยการเขตมีฐานะเป็น CEO ในเขตเพื่อให้เกิดการสนองตอบได้ทันต่อความต้องการของพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน

๑๐. ในเรื่องการพัฒนากฎหมายที่ล้ำสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติราชการ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไปแล้ว จำนวน ๔ ฉบับ อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน ๔ ฉบับ และกฎกระทรวงอีก ๒ ฉบับ

๑๑. การเวียนแข็งและประกาศจริยธรรมของข้าราชการอัยการ

๑๒. การวางแนวทางและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการตุลาการ

๑๓. แผนการสร้างระบบราชการอัยการใสสะอาด

๒.๕ บริบทพื้นที่ตำบลกุดโคน

บ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มี ๔ หมู่ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ที่ทิศใต้ ติด ตำบลห้วยเม็ก ทิศใต้ ติดตำบลโนนสูงทิศตะวันออก ติดตำบลโนนสะอาด ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลคำเหมือดแก้ว ประชากรตำบลกุดโคน ปี ๒๕๔๘ มีประชากรทั้งหมด ๘,๔๑๓ คน มีครัวเรือนทั้งหมด ๑,๘๔๕ ครัวเรือนการปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลกุดโคน พื้นที่ตำบลกุดโคน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุดโคนจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๕ จำนวนหมู่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๓ หมู่บ้าน ตำบลกุดโคน ประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน ปัจจุบันมีนายเสถียร พลดี้อยู่ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส.ต.ท.สำรวย ภูมขันธ์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ ๔๒ ตารางกิโลเมตร ประชากรในตำบล ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวนผัก การปลูกไม้ยืนต้น การทำกิจการเกษตรอื่น การเลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือหัตถกรรมอุตสาหกรรมท้องถิ่น

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติการปฏิบัติ งานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ๑ ล้านบาท ดังนี้

สมนึก ปัญญาสิงห์ ได้ทำการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่าความมั่นใจในการปฏิบัติงาน มนุษย์สัมพันธ์ การได้รับคำแนะนำ สนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากสมาชิก การมีโอกาสแสดงความสามารถ การได้รับการฝึกอบรม และความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต^๖

วนิดา ลิมจิตสมบุญ ได้ทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ การได้รับการสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ รองลงมาคือ การได้รับความร่วมมือจากประชาชน ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของ กม. ตักขณะผู้นำของ กม. และความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของ กม. สำหรับการประสานงานภายในองค์กร คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ได้มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)^๗

^๖สมนึก ปัญญาสิงห์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย), ๒๕๒๔.

^๗วนิดา ลิมจิตสมบุญ, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน : ศึกษากรณีหมู่บ้านสามทอง และหมู่บ้านคดถึงชัน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : กรุงเทพมหานคร), ๒๕๓๖.

กิ่งแก้ว อินหว่าง ได้ทำการศึกษาขีดความสามารถของประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในการนำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านศึกษากรณี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถมากที่สุด คือ ความร่วมมือของประชาชน การสนับสนุนจากทางราชการ ประสพการณ์เดิมเกี่ยวกับ จปฐ. และค่านิยมที่มีต่อการพัฒนาโดยประชาชน^๔

สุเชษฐ์ มิโมตรีจิตต์ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเคยมีประสพการณ์การทำงานและกรรมการบริหารที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากกว่ากรรมการบริหารที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม^๕

ชำนาญ สมบูรณ์ ได้ศึกษาคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๕ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๒ รองลงมามีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๕ ส่วนมากมีประสพการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนภายในหมู่บ้านระหว่าง ๖-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๓ รองลงมามีประสพการณ์ ๑-๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑๓ ส่วนมากมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๘ รองลงมามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๐ ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๔ รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๐^๖

^๔ กิ่งแก้ว อินหว่าง, (ขีดความสามารถของประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการนำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษากรณีจังหวัดเชียงใหม่)”, **ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม** (บัณฑิตวิทยาลัย : กรุงเทพมหานคร), ๒๕๓๖.

^๕สุเชษฐ์ มิโมตรีจิตต์, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, **รายงานการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๐.

^๖ชำนาญ สมบูรณ์ “คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๕ จังหวัดร้อยเอ็ด”, **สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ๒๕๔๕.

ธัญญารักษ์ สูดชาวี ได้ทำการศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านท่างาม หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ก่อนที่จะเกิดนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ในหมู่บ้านท่างามได้มีกองทุนอื่นอยู่แล้ว การเกิดกองทุนหมู่บ้านจึงบรรลุเป้าหมายในระดับมาก สมาชิกกองทุนจำนวนครึ่งหนึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ทิศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านประชาชนส่วนใหญ่มีความพอใจเพราะสามารถกู้ยืมเงินได้ในวงเงินที่มากกว่าและดอกเบี้ยไม่แพง เมื่อเปรียบเทียบกับการกู้เงินนอกระบบ หากไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนดก็สามารถยืดหยุ่นได้ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นคนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันและรู้จักมักคุ้นกัน สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในระดับมาก เนื่องจากมีสมาชิกผู้กู้บ้างรายนำไปใช้จ่ายในครอบครัวไม่ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แต่แนวโน้มความเข้มแข็งและความอยู่รอดของกองทุนบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง เพราะสมาชิกมีความซื่อสัตย์ สุจริต กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความโปร่งใส โดยเวทีประชาคมเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทุกข้อ^{๑๑}

ระพีพรรณ พูลชนะ ได้ศึกษาการประเมินกองทุนหมู่บ้านดอนไฮ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน สมาชิกไม่รู้ลึกในการเป็นเจ้าของเงินกองทุนหมู่บ้าน และส่วนใหญ่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคือ การรวมกลุ่มองค์กรในชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มแม่บ้าน ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านคือ ประชาชนเป็นหนี้สินสถาบันการเงินอื่นและนายทุนนอกระบบ ทำให้เงินที่ได้รับจากการกู้กองทุนหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปไม่เป็นตามวัตถุประสงค์ของการกู้^{๑๒}

^{๑๑}ธัญญารักษ์ สูดชาวี “การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านท่างาม หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๕.

^{๑๒}ระพีพรรณ พูลชนะ, “การประเมินกองทุนหมู่บ้านบ้านดอนไฮ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๕.

ธงชัย มาตรภูธร ได้ศึกษาการประเมินกองทุนหมู่บ้านบ้านโค หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยด้านบวกที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านโค คือ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ค่อนข้างดี มีกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการ และจัดตั้งให้สมาชิกระดมเงินฝากไว้เป็นเงินค้ำหุ่นกับกองทุนหมู่บ้าน การบริหารจัดการเป็นไปอย่างราบรื่น มีหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางให้กองทุนหมู่บ้านไม่ประสบผลสำเร็จ คือสมาชิกกองทุนบางส่วนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้ไม่เกิดการสร้างอาชีพและรายได้แก่สมาชิก การไม่มีวินัยในการใช้จ่ายเงินของสมาชิก ทำให้เกิดการสร้างหนี้ การประกอบอาชีพไม่ประสบผลสำเร็จทำให้ไม่สามารถนำเงินมาชำระคืนเงินกู้จากกองทุนได้ตามกำหนดทำให้เกิดการเพิ่มภาระหนี้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน^{๑๑}

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ และชุตม รัตนนิตย์ ได้ทำการประเมินสถานการณ์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการสัมภาษณ์สมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน ๕๗๐ คน ในพื้นที่ ๑๒ อำเภอทั่วประเทศโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สรุปได้ดังนี้ ๑) การลงทุนในกิจกรรมภาคการ เกษตรเลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน ตามลำดับ ๒) จำนวนเงินที่กู้ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖ สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ และต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๖ โดยมีระยะเวลากู้ส่วนใหญ่ ๑๒ เดือน ๓) วัตถุประสงค์การขอกู้ คือ ลงทุนเพิ่มในอาชีพหลัก ร้อยละ ๖๕.๔ เพื่ออาชีพรองร้อยละ ๒๘.๖ และเพื่อกิจการใหม่ร้อยละ ๕.๓^{๑๒}

กลุ่มงานวิจัยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รายงานว่า เงินที่เบิกจ่ายที่ถูกใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ๑) กลุ่มขยายกิจการคิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐ ของเงินเบิกจ่ายทั่วประเทศ ในกิจกรรมการผลิตที่มีอยู่เดิม ๒) กลุ่มลงทุนใหม่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ ของเงินกองทุนที่เบิกจ่ายไป ถูกนำไปใช้ในการสร้างงานหรืออาชีพใหม่ ซึ่งรวมทั้ง ๒ กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๐ ของทั้งหมด และ ๓) นำไปใช้ทดแทนแหล่งเงินกู้อื่นร้อยละ ๓.๓ ส่วนการกู้เงินไปลงทุน พบว่าร้อยละ ๖๑.๒ นำไปใช้ใน

^{๑๑}ธงชัย มาตรภูธร, “การประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโค หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๕.

^{๑๒} ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ และชุตม รัตนนิตย์, “การประเมินสถานการณ์กองทุนหมู่บ้านครั้งที่ ๓”, **รายงานการวิจัยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน), ๒๕๔๗, หน้า ๓๑.

ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๑๕.๐ นำไปเพื่อเป็นทุนค้าขาย และร้อยละ ๑๓.๐ นำไปลงทุนในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดเสื้อผ้า และร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์^{๑๕}

สุปรม คณาโจด ศึกษาผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการติดตามการลงทุน มีการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ เอาใจใส่แก่สมาชิก มีการอนุมัติเงินในลักษณะกลุ่มอาชีพ มีหน่วยงานรัฐให้การสนับสนุน กิจกรรมที่ดำเนินการมากที่สุดคือการจัดประชาคมหมู่บ้าน การจัดประชุมในรอบ ๓ ปี สมาชิกกองทุนเข้าร่วมทุกครั้ง จัดสวัสดิการแก่ชุมชน มีการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้แต่เปลี่ยนแปลงบ้างในบางกรณี

การดำเนินงานนโยบายกองทุนหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกกองทุนที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านได้เสียดอกเบี้ยต่ำ ได้รับเงินกู้ยืมทันต่อความต้องการในการประกอบ การชำระคืนเงินกู้ส่วนใหญ่ชำระคืนตามกำหนดเวลาทุกครั้ง แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระคืนได้ตามกำหนด การชำระคืนครั้งต่อไปส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าจะชำระคืนได้ แต่เมื่อถึงกำหนดการชำระคืนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้จากการประกอบกิจการอื่นมาชำระแทน

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีการติดตามการลงทุนของสมาชิก กรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถให้คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหาได้ ค่อนข้างดี และเอาใจใส่ในการเรียกเก็บเงินคืนและการอนุมัติเงินกู้ เพื่อการประกอบอาชีพได้ค่อนข้างดี การนำเงินไปประกอบอาชีพส่วนใหญ่ในลักษณะส่วนบุคคล และมีหน่วยงานเข้าไปให้การสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ^{๑๖}

อารีรัตน์ หอมเนียน ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ โครงสร้างของกองทุนหมู่บ้าน การบริหารจัดการกองทุน การสนับสนุนการบริหารจัดการและผลการดำเนินงาน พบว่า ด้านโครงสร้างกองทุนหมู่บ้านแนวมุศ ได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแนวมุศขึ้นมาบังคับใช้เพิ่มเติมโดยไม่ขัดกับระเบียบหลัก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแบ่งงานตามความเหมาะสมมีการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังมีสำนักงานกองทุนหมู่บ้านเป็น

^{๑๕} **กลุ่มงานวิจัยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**, ธนาคารแห่งประเทศไทย. “เงินที่เบิกจ่ายถูกใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ จากกองทุนหมู่บ้าน”, ประชาชาติธุรกิจ ๑๗-๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗, หน้า ๒.

^{๑๖} สุปรม คณาโจด, “ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม”, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗.

อาคารถาวร สำหรับใช้เป็นที่ทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในด้านการบริการ พบว่า กองทุนหมู่บ้านแนงมุดมีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย โดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มีกิจกรรมการสนับสนุนการบริหารจัดการ พบว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้คณะกรรมการดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คือ คณะอนุกรม การสนับสนุนระดับอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย จังหวัดสุรินทร์ ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ประชาชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล เครือข่าย กองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอและศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) ด้านผลการดำเนินงาน พบว่ากองทุนหมู่บ้านแนงมุด มีสมาชิก 134 คน ได้รับอนุมัติเงินกู้ จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.60 กิจกรรมที่ให้กู้ส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมทางการเกษตร รองลงมาคือ ด้านการค้าขาย และด้านช่างสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินแล้วประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.00 ของสมาชิกที่กู้ยืมเงินแล้วทั้งหมด และพบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด มีการส่งชำระหนี้ตามสัญญาไม่มีการค้างชำระแม้แต่รายเดียว

ปัจจัยที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่ามี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนได้บริหารโดยอาศัยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย บทบาทของภาคราชการมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงแนวคิดการดำเนินงาน จัดเวทีการเรียนรู้ การเชื่อมโยงการทำงานกับกองทุนหมู่บ้านประสานสนับสนุนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้นำท้องถิ่นในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารของหมู่บ้านประสานความร่วมมือให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความสามัคคี และร่วมมือร่วมใจกัน^{๑๑}

^{๑๑}อารีรัตน์ หอมเนียม, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านแนงมุด หมู่ที่ 13 ตำบลแนงมุด อำเภอโกบเชิง จังหวัดสุรินทร์”, **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์), ๒๕๔๗.

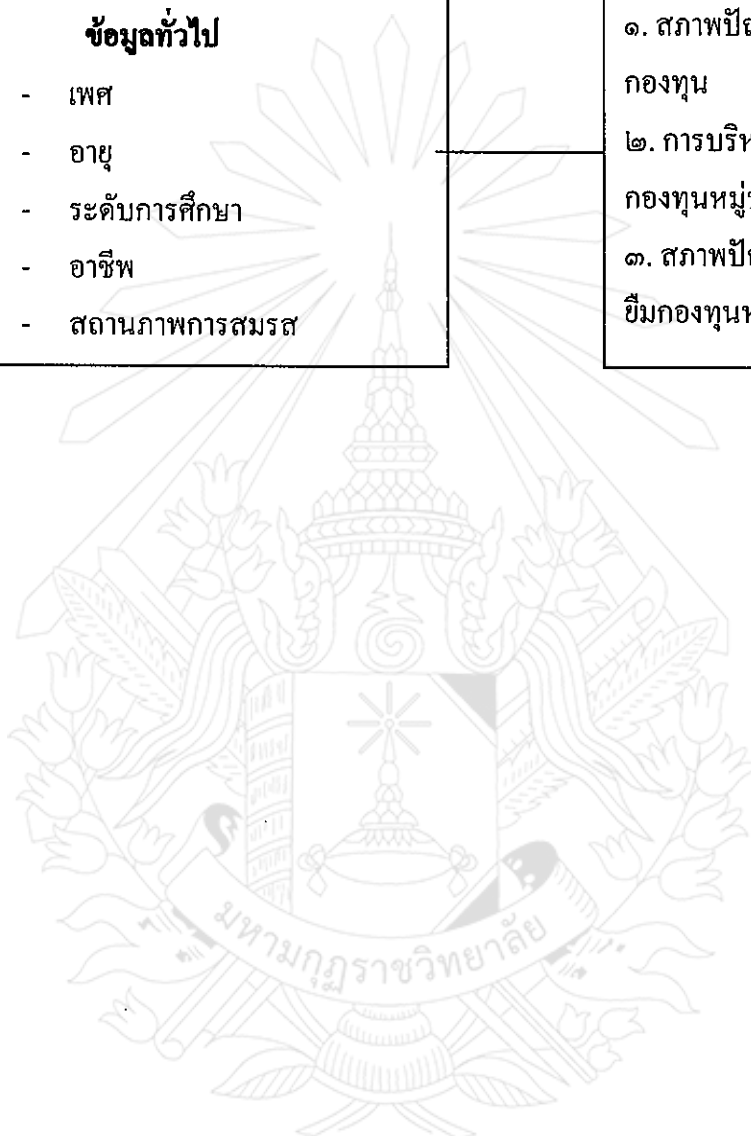
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิด

ตัวแปรพื้นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	
-	เพศ
-	อายุ
-	ระดับการศึกษา
-	อาชีพ
-	สถานภาพการสมรส

๑.	สภาพปัญหาด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม กองทุน
๒.	การบริหารจัดการของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านด้านการใช้เงินคืน
๓.	สภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงิน ยืมกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัญหาพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ชาวบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์)
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ประชากรชาวบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๔,๒๓๐ คน ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ ๑ , ๘ , ๑๐ และ ๑๓

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๓๕๓ คน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan^๑ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๕๓ คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน

^๑สุวิมล ติरणันท์, การใช้สถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕๕.

ขั้นตอนที่ ๒ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน^๒ (Proportional Sampling) ตามจำนวนประชากรของแต่ละหมู่ ในบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จนครบทั้ง ๔ หมู่ ดังรายละเอียดตามตาราง ๑

ขั้นตอนที่ ๓ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก^๓ (Convenience Sampling) โดยถือเอาความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ ๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กองทุนหมู่บ้าน บ้านกุดโดน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
		กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	สมาชิกกองทุน
หมู่ ๘	๑,๑๑๐	๘	๗๕
หมู่ ๑๓	๑,๑๐๐	๘	๘๑
หมู่ ๑	๑,๐๓๐	๘	๘๐
หมู่ ๑๐	๕๕๐	๘	๗๕
รวม	๔,๒๓๐	๓๔	๓๑๑
รวมทั้งหมด		๓๕๓	

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามในลักษณะตรวจรายการ (Check List) สำหรับตรวจสอบสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพหลักในปัจจุบัน ระดับการศึกษา สถานภาพ

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๐.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๑

ตอนที่ ๒ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้คืนเงินกองทุนหมู่บ้าน เป็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นจากชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดระดับการปฏิบัติหน้าที่ไว้ ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๓.๑ ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ ทฤษฎี แนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม

๓.๓.๒ ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างคำถามแบบปลายเปิด นำคำถามปลายเปิดมาสร้างแบบสอบถามปลายปิด

๓.๓.๓ สร้างแบบสอบถามการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

และสร้างแบบสอบถามปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

๓.๓.๔ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข

๓.๓.๕ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

๑) นายสุพจน์ บุ่งอุทุม ตำแหน่งพัฒนาการอำเภอเขียงตลาด

๒) ดร. ไพรัช พันชมภู ตำแหน่งอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๓) นายสัตยชัย อุประ ตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชน ๖ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์

๓.๓.๖ แบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

๓.๓.๖.๑ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในพื้นที่อำเภอเขียงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๓๐ คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๖.๒ นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total-Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา^{*} (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๖๖

๓.๓.๗ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์

๓.๔.๒ ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อประธานกองทุนบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ในระหว่าง กรกฎาคม ๒๕๕๐-สิงหาคม ๒๕๕๐

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ นำแบบสอบถามตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นแบบสอบถามในลักษณะตรวจรายการ (Check List) โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บของตัวเลือกตามมาตรวัดที่กำหนด ดำเนินการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

๓.๕.๒ นำแบบสอบถามตอนที่ ๒ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

แบบสอบถามที่ ๒.๑ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ดังนี้

ระดับการปฏิบัติหน้าที่มาก ได้คะแนน ๓

ระดับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง ได้คะแนน ๒

ระดับการปฏิบัติหน้าที่น้อย ได้คะแนน ๑

แบบสอบถามที่ ๒.๒ ปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ดังนี้

* เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

ระดับปัญหาหนัก	ได้คะแนน ๓
ระดับปัญหาปานกลาง	ได้คะแนน ๒
ระดับปัญหาน้อย	ได้คะแนน ๑

๓.๕.๓ นำข้อมูลที่ได้จากข้อ (๓.๕.๒) มาแปรผลตามเกณฑ์ดังนี้

๓.๕.๓.๑ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืม
หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปรผลตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
ค่าเฉลี่ย ๒.๓๔ - ๓.	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย ๑.๖๗ - ๒.๓๓	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๖๖	หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

๓.๕.๓.๒ ปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปรผลตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
ค่าเฉลี่ย ๒.๓๔ - ๓.๐๐	หมายถึง มีระดับปัญหาหนัก
ค่าเฉลี่ย ๑.๖๗ - ๒.๓๓	หมายถึง มีระดับปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๖๖	หมายถึง มีระดับปัญหาน้อย

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean)

๓.๕.๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัจจัยส่วนบุคคลด้านปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๓ คน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

-
- X แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
- S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Sample)

๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ ๑ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม และ ปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน
- ตอนที่ ๓ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
- ตอนที่ ๔ เป็นการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของสมาชิกที่กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ หลักในปัจจุบัน ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ดังตารางที่ ๒-ตารางที่ ๖

ตารางที่ ๒ จำนวนร้อยละของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๒๔๖	๖๕.๖๕
หญิง	๑๐๗	๓๐.๓๑
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า จำนวนประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๕ เพศหญิง จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๑

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนร้อยละของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๕	๒.๕๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๐	๑๑.๓๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๕๒	๔๓.๐๖
มากกว่า ๔๕ ปีขึ้นไป	๑๕๒	๔๓.๐๖
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ จะเห็นได้ว่า อายุของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี และมีอายุสูงกว่า ๔๕ ปีขึ้นไป มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๖ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๓ และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๕

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนร้อยละ ของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพหลักในปัจจุบัน

อาชีพหลักในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเกษตรกรรม	๒๕๔	๗๑.๕๕
รับจ้างทั่วไป	๒๖	๗.๓๗
ด้านประมง	๒๐	๕.๖๗
ค้าขาย	๑๗	๔.๘๒
ด้านช่างต่าง ๆ	๑๖	๔.๕๓
อื่น ๆ	๑๑	๓.๑๒
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	๘	๒.๒๗
ถูกจ้างส่วนราชการ	๑	๐.๒๗
รับราชการ	๐	๐.๐๐
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่า อาชีพหลักในปัจจุบันของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม มากที่สุด จำนวน ๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๕๕ รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๗ และน้อยที่สุดประกอบอาชีพถูกจ้างส่วนราชการ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนร้อยละของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๒๒๑	๖๒.๖๑
มัธยมศึกษาตอนต้น	๗๗	๒๑.๘๑
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	๒๖	๗.๓๗
ไม่ได้เรียน	๑๖	๔.๕๓
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	๑๓	๓.๖๘
อนุปริญญา / เทียบเท่า	๐	๐.๐๐
สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ)	๐	๐.๐๐
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖๑ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๑ น้อยสุดคือระดับปริญญาตรี / เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๘

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนร้อยละของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	๓๐๕	๘๖.๕๔
หม้าย / หย่าร้าง	๒๕	๗.๐๘
โสด	๑๕	๔.๓๘
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๖ จะเห็นได้ว่าประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๔ รองลงมา มีสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๘ และน้อยที่สุดมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๘

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังตารางที่ ๗ ถึงตารางที่ ๘

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อคนต่อปี (ตามเกณฑ์ จปฐ. ปี ๒๕๔๕)

รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อคน / ปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๒๔	๖.๘๐
๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๘๖	๒๗.๒๐
๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๔	๑๕.๓๐
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๘๕	๒๖.๕๐
มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๘๔	๒๓.๘๐
รวม	๓๕๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๗ พบว่าประชากรกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อคน / ปี มากที่สุดมีรายได้อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๖ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๐ รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ รองลงมา และน้อยที่สุด มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๐

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรผู้ยากจนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะ
กรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามภาระ
ค่าใช้จ่าย

ภาระค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
ใช้จ่ายในครัวเรือน	๑๓๕	๓๕.๓๘
ค่าการศึกษาของบุตรหลาน	๑๒๐	๓๓.๕๕
ชำระหนี้ นอกกระบบ	๒๓	๖.๕๑
ใช้จ่ายด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในครัวเรือน	๖๕	๑๕.๕๕
อื่น ๆ (ระบุ)	๒	๐.๕๓
รวม	๓๕๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๘ พบว่าพบว่าประชากรผู้ยากจนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่ใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘ รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๕ และ น้อยที่สุดคือใช้จ่ายด้านอื่น ๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๓

ตอนที่ ๓ เป็นการวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ การด้านการ ใช้คืนเงินกู้ยืม และปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน ดังตารางที่ ๕ ถึง ตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๕ แสดงระดับความการปฏิบัติหน้าที่การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ ด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม

ที่	การบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านของ คณะกรรมการด้านการใช้ คืนเงินกู้ยืม	ระดับการปฏิบัติหน้าที่			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		มาก	ปาน กลาง	น้อย			
๑	การประชาสัมพันธ์ กำหนดระยะเวลาการใช้ คืนเงินกู้ยืมทางสื่อต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน	๓๐๑ (๘๕.๒๗)	๑๖ (๔.๕๓)	๓๖ (๑๐.๒๐)	๒.๗๕	๐.๖๓	มาก
๒	การตรวจสอบการใช้ จ่ายเงินกู้ยืมตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการ	๓๒๖ (๘๒.๓๕)	๑๕ (๔.๒๕)	๑๒ (๓.๔๐)	๒.๘๕	๐.๔๑	มาก
๓	คณะกรรมการติดตาม แนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนในการ ประกอบอาชีพ	๒๕๔ (๘๓.๒๕)	๒๕ (๗.๐๘)	๓๒ (๘.๐๗)	๒.๗๔	๐.๖๒	มาก
๔	การบริการและอำนวยความสะดวกต่อการ ใช้คืนเงินกู้ยืม	๓๒๕ (๘๓.๒๐)	๒๐ (๕.๗๐)	๔ (๑.๑๐)	๒.๕๒	๐.๓๑	มาก
โดยรวม					๒.๘๓	๐.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่าการปฏิบัติหน้าที่การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม พบว่าคณะกรรมการมีประชาสัมพันธ์กำหนดระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ยืมทางการสื่อต่างๆ ภายในหมู่บ้าน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน

กู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของโครงการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การบริการและอำนวยความสะดวกต่อการใช้คืนเงินกู้ยืม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมมีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๑๐ แสดงสภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	สภาพปัญหา	ระดับสภาพปัญหา			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		มาก	ปานกลาง	น้อย			
๑	สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุน	๑๒๖	๓๘	๑๘๕	๒.๑๘	๐.๕๕	ปานกลาง
๒	สมาชิกขาดการแนะนำ/คำปรึกษาจากผู้กู้ในเรื่องธุรกิจนั้นๆ	๑๕๘	๕๕	๑๐๐	๑.๘๔	๐.๕๐	ปานกลาง
๓	สมาชิกขาดความรับผิดชอบในการคืนเงิน	๕๒	๕๘	๒๔๓	๒.๕๔	๑.๓๘	มาก
๔	สมาชิกนำเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ	๕๘	๗๕	๑๘๐	๒.๒๓	๐.๕๗	ปานกลาง
๕	เงินกู้ยืมที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอแก่การลงทุน	๑๓๕	๑๒๑	๕๓	๑.๘๗	๐.๘๔	ปานกลาง
๖	สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจขาดทุน	๖๔	๕๒	๑๕๗	๒.๓๘	๑.๐๘	มาก
๗	สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจได้ผลกำไรน้อย	๖๑	๑๐๐	๑๕๒	๒.๓๗	๑.๐๖	มาก
๘	สมาชิกเริ่มประกอบการธุรกิจเป็นครั้งแรก	๖๒	๕๓	๑๕๘	๒.๓๕	๑.๐๕	มาก
โดยรวม					๒.๒๓	๑.๐๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๐ พบว่าสภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสามารถแยกปัญหาออกเป็นปัญหาได้ดังนี้ สมาชิกขาดความรับผิดชอบในการคืนเงินอยู่ในระดับปัญหามาก ส่วนสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุนสมาชิกขาดการแนะนำ/คำปรึกษาจากผู้กู้ในเรื่องธุรกิจนั้นๆ สมาชิกนำเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการเงินกู้ยืมที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอแก่การลงทุนส่วนสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจขาดทุนสมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจได้ผลกำไรน้อยคณะกรรมการขาดการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ ๔ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังตารางที่ ๑๑ ถึงตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๑ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ชาย	๗๒	๕๖	๗๘	๒๐๖	๑.๕๘	๑.๒๗	ปานกลาง
หญิง	๓๘	๔๘	๒๑	๑๐๗	๒.๑๖	๑.๒๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๑ พบว่าเพศชายมีระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ระดับปัญหাপานกลาง เพศหญิงมีระดับปัญหাপานกลาง

ตารางที่ ๑๒ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๒	๔	๓	๙	๑.๘๙	๑.๒๔	ปานกลาง
๒๖ - ๓๕ ปี	๕	๒๑	๑๐	๔๐	๑.๙๘	๑.๒๑	ปานกลาง
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๔	๖๔	๔๔	๑๕๒	๒.๐๐	๑.๒๖	ปานกลาง
สูงกว่า ๔๕ ปีขึ้นไป	๕๒	๕๔	๔๖	๑๕๒	๒.๐๔	๑.๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีระดับปัญหাপานกลาง อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปีมีระดับปัญหাপานกลาง อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี มีระดับปัญหাপานกลาง อายุมากกว่า ๔๕ ปีขึ้นไป มีระดับปัญหাপานกลาง

ตารางที่ ๑๓ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ด้านเกษตรกรรม	๕๑	๖๓	๑๐๐	๒๑๔	๑.๙๖	๑.๓๒	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๒๐	๔	๒	๒๖	๒.๖๙	๑.๑๗	มาก
ด้านประมง	๑๐	๘	๒	๒๐	๒.๔๐	๑.๒๐	มาก
ค้าขาย	๕	๖	๖	๑๗	๑.๙๔	๑.๒๘	ปานกลาง
ด้านช่างต่าง ๆ	๕	๕	๖	๑๖	๑.๙๔	๑.๓๐	ปานกลาง
อื่น ๆ	๓	๖	๒	๑๑	๒.๐๙	๑.๒๐	ปานกลาง
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	๒	๔	๒	๘	๒.๐๐	๑.๒๒	ปานกลาง
ลูกจ้างส่วนราชการ	๑	๐	๐	๑	๑.๐๐	๑.๐๐	น้อย
รับราชการ	๐	๐	๐	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	-

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อาชีพด้านเกษตรกรรม มีระดับปัญหาปานกลาง อาชีพรับจ้างมีระดับปัญหามาก อาชีพด้านประมง มีระดับปัญหามาก อาชีพค้าขาย มีระดับปัญหาปานกลาง อาชีพด้านช่างต่างๆ มีระดับปัญหาปานกลาง อาชีพอื่นๆ มีระดับปัญหาปานกลาง อาชีพด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีระดับปัญหาปานกลาง อาชีพลูกจ้างส่วนราชการ มีระดับปัญหาน้อย

ตารางที่ ๑๔ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ประถมศึกษา	๘๒	๗๔	๖๕	๒๒๑	๒.๐๘	๑.๒๕	ปานกลาง
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๒	๒๐	๒๕	๗๗	๒.๐๕	๑.๓๒	ปานกลาง
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	๑๒	๗	๗	๒๖	๑.๗๗	๑.๒๖	ปานกลาง
ไม่ได้เรียน	๕	๖	๒	๑๓	๒.๒๓	๑.๒๒	ปานกลาง
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	๗	๕	๔	๑๖	๒.๑๕	๑.๒๕	ปานกลาง
อนุปริญญา / เทียบเท่า	๐	๐	๐	๐	๐	๐	-
สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	-

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับปัญหาปานกลาง ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับปัญหาปานกลาง ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระดับปัญหาปานกลาง ไม่ได้เรียน มีระดับปัญหาปานกลาง ระดับการศึกษาปริญญาตรี / เทียบเท่า มีระดับปัญหาปานกลาง

ตารางที่ ๑๕ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
สมรส	๑๒๖	๘๔	๕๕	๓๐๕	๒.๐๕	๑.๓๑	ปานกลาง
หม้าย / หย่าร้าง	๕	๑๒	๘	๒๕	๑.๘๘	๑.๒๓	ปานกลาง
โสด	๓	๑๐	๖	๑๙	๑.๘๔	๑.๒๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ สถานภาพสมรส มีระดับปัญหาปานกลาง สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีระดับปัญหาปานกลาง สถานภาพโสด มีระดับปัญหาปานกลาง

ตารางที่ ๑๖ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้

รายได้	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๓๕	๔๒	๑๕	๙๒	๒.๑๓	๑.๒๔	ปานกลาง
๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท	๑๒	๒๐	๒๒	๕๔	๑.๘๑	๑.๒๖	ปานกลาง
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๑๐	๗	๗	๒๔	๑.๗๓	๑.๒๕	ปานกลาง
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐บาท	๒๔	๓๖	๓๕	๙๕	๑.๘๘	๑.๒๓	ปานกลาง
มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๐	๒๓	๒๑	๘๔	๒.๒๓	๑.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีระดับปัญหาปานกลาง มีรายได้ ๕,๐๐๐ -๑๐,๐๐๐ บาท มีระดับปัญหาปานกลาง มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มีระดับปัญหาปานกลาง มีรายได้ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีระดับปัญหาปานกลาง มีรายได้ มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท มีระดับปัญหาปานกลาง

ตารางที่ ๑๗ แสดงระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม ภาระค่าใช้จ่าย

ภาระค่าใช้จ่าย	ระดับปัญหา			รวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
ใช้จ่ายในครัวเรือน	๓๓	๔๕	๖๑	๑๓๙	๑.๘๐	๑.๒๘	ปานกลาง
ค่าการศึกษาของบุตรหลาน	๖๖	๓๐	๒๔	๑๒๐	๒.๓๕	๑.๒๘	มาก
ชำระหนี้ในระบบ	๑	๑๕	๓	๒๓	๑.๕๑	๑.๐๘	ปานกลาง
ใช้จ่ายด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในครัวเรือน	๓๑	๒๑	๑๗	๖๙	๒.๒๐	๑.๒๕	ปานกลาง
อื่น ๆ (ระบุ)	๐	๐	๒	๒	๑.๐๐	๑.๐๐	น้อย

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า ระดับปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้จ่ายในครัวเรือน มีระดับปัญหাপานกลาง ค่าการศึกษาของบุตร มีระดับปัญหามาก ชำระหนี้ในระบบ มีระดับปัญหাপานกลาง ใช้จ่ายด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในครัวเรือน มีระดับปัญหাপานกลาง ค่าใช้จ่ายอื่นๆ มีระดับปัญหาน้อย

ตอนที่ ๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังตารางที่ ๑๘ ถึงตารางที่ ๑๙

ตารางที่ ๑๘ ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)	ความถี่
๑. กำหนดระยะเวลาในการส่งใช้คืนเงินมีระยะเวลาที่เร็วเกินไป	๒๓๔	๖๖.๒๕
๒. ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ถึงช่วงเวลาในการจำหน่าย	๒๕๕	๗๓.๓๗
๓. การอนุมัติเงินกู้ไม่เพียงพอต่อการลงทุน	๑๓๔	๓๕.๕๖
๔. ระยะทางในการเดินทางไปชำระอยู่ห่างไกล	๕๘	๒๗.๗๖
๕. หนี้ซ้ำซ้อนจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบมาจ่ายหนี้ในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	๑๐๒	๒๘.๕๐

ตารางที่ ๑๙ ข้อเสนอแนะ ต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ความถี่
๑. ควรขยายระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านเป็น ๒ - ๕ ปี	๕๘	๒๗.๗๖
๒. ควรอนุมัติเงินกู้ยืมให้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๑๐	๕๔.๔๕
๓. ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมลงหรือไม่มีดอกเบี้ย	๑๗๖	๔๕.๘๖
๔. ควรมีการฝึกอบรม ดูงาน เรื่องทางเลือกในการประกอบอาชีพ	๗๘	๒๒.๑๐
๕. ควรมีผู้เชี่ยวชาญ/ประสบการณ์คอยดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด	๕๘	๒๗.๗๖

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่องปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และปัญหาพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การบริหารงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการ ตอนที่ ๔ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน ตอนที่ ๕ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งเก็บรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๓ คน และนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายข้อมูลเชิงพรรณนาปรากฏผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๘ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๖ – ๔๕ ปี และอายุมากกว่า ๔๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๖ รองลงมามีอายุระหว่าง ๒๖ – ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๓ มีอาชีพด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๕ รองลงมามีอาชีพ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๗ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖๑ รองลงมามีระดับการศึกษาอยู่ที่มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๑ มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๔ รองลงมามีสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๘

๕.๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่วนใหญ่ มีรายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปี อยู่ในระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท ภาระค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะใช้ไปกับเรื่องใช้จ่ายในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘ รองลงมาเป็นการศึกษาของบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๕

๕.๑.๓ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม และปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน

พบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม โดยภาพรวมแล้วมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก คือมีการประชาสัมพันธ์กำหนดระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ยืมทางสื่อต่างๆ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ มีการบริการและอำนวยความสะดวกต่อการใช้คืนเงินกู้ยืม

ส่วนปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสามารถแยกปัญหาออกเป็นปัญหาได้ดังนี้ สมาชิกขาดความรับผิดชอบในการคืนเงินอยู่ในระดับปัญหามาก ส่วนสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุน สมาชิกขาดการแนะนำคำปรึกษาจากผู้กู้ในเรื่องธุรกิจนั้นๆ สมาชิกนำเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ เงินกู้ยืมที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอแก่การลงทุน ส่วนสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจขาดทุน สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจได้ผลกำไรน้อย คณะกรรมการขาดการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ

๕.๑.๔ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งสมาชิกที่มีอายุมากกว่า ๔๕ ปีขึ้นไปมีปัญหาในระดับปานกลาง และอาชีพรับจ้างทั่วไปจะมีปัญหาในระดับมาก ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาในระดับปานกลาง สถานภาพสมรสมีปัญหาในระดับปานกลาง และถ้าสมาชิกมีรายได้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทจะมีปัญหาในระดับปานกลาง และมีภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าการศึกษาของบุตรหลาย มีระดับปัญหามาก

๕.๑.๕ การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุคโคน ตำบลกุคโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่าปัญหา / อุปสรรค ของการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนดระยะเวลาในการส่งคืนเงินมีระยะเวลาที่เร็วเกินไป ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ถึงช่วงเวลาในการจำหน่ายการอนุมัติเงินกู้ไม่เพียงพอต่อการลงทุนระยะทางในการเดินทางไปชำระอยู่ห่างไกลหนี้ซ้ำซ้อนจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบมาจ่ายหนี้ในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แนวทางแก้ไขของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรขยายระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านเป็น ๒ – ๕ ปี ควรอนุมัติเงินกู้ยืมให้มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมลงหรือไม่มีดอกเบี้ย ควรมีการฝึกอบรม ฐาน เรื่องทางเลือกในการประกอบอาชีพ ควรมีผู้เชี่ยวชาญ/ ประสบการณ์คอยดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาถึงปัจจัยการส่งคืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุคโคน ตำบลกุคโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ สภาพปัญหาที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าระดับปัญหาโดยรวมสมาชิกมีปัญหาในระดับปานกลาง สมาชิกขาดความรับผิดชอบในการคืนเงินมากที่สุด รองลงมาคือสมาชิกเพิ่งเริ่มประกอบการธุรกิจเป็นครั้งแรก ก็เลยส่งผลให้การประกอบการธุรกิจขาดทุน มีผลกำไรน้อย ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางก็คือ สมาชิกนำเงินที่ได้รับจากกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ไม่ใช้ในโครงการหรือบางรายก็ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินไม่เพียงพอกับโครงการที่ต้องการประกอบการ และยังขาดการดูแลแนะนำให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในการประกอบการด้านนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อินแปง ศรีทะวงษ์** เรื่องความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนทุ่งศรีเมืองกลางเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีจำนวนเจ็ดกองทุนคณะกรรมการสามารถบริหารงานได้สำเร็จมีเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิกกู้ยืม ได้ตลอดอีกจำนวนห้ากองทุน คณะกรรมการสามารถระดับประคองให้กองทุนอยู่ได้ สาเหตุเพราะนำเงินมาชำระหนี้เป็นบางส่วนแล้วไม่ยอมนำเงินมาชำระคืนแก่กองทุน ส่วนคณะกรรมการบางคนเมื่อสมาชิกนำเงินมาชำระหนี้เป็นบางส่วนแล้วไม่ยอมนำเงินเข้าบัญชีทำให้กองทุนหยุดชะงักไม่มีการเคลื่อนไหว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รพีพรรณ พุฒนะ** เรื่อง การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณี ศึกษากองทุนหมู่บ้านท่าแกม หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด

มหาสารคาม พบว่ากระบวนการการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสมาชิกบางคนขาดความรู้สึกรู้สึกในการเป็นเจ้าของเงินกองทุนหมู่บ้านและส่วนใหญ่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ **รัชญา รัชชชารี** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านท่างาม หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในระดับมาก และมีแนวโน้มความเข้มแข็งและความอยู่รอดของกองทุนบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลางเพราะสมาชิกมีความซื่อสัตย์สุจริต

จากการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า สภาพปัญหาของการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านนั้น ปัญหาส่วนใหญ่พบว่าสมาชิกขาดความรับผิดชอบในตนเองจึงไม่นำส่งเงินกู้ยืมและสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานที่สำคัญคือขาดการดูแลแนะนำให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ

๕.๒.๒ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืม

พบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืม โดยภาพรวมแล้วมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก คือมีการประชาสัมพันธ์กำหนดระยะเวลาการใช้เงินกู้ยืมทางสื่อต่างๆ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของโครงการมีการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ มีการบริการและอำนวยความสะดวกต่อการใช้เงินกู้ยืม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุเปรม ฅมาโจด** เรื่อง ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความการติดตามการลงทุน อย่างใกล้ชิด มีการให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ และเอาใจใส่แก่สมาชิกค่อนข้างดี มีการอนุมัติเงินกู้ในลักษณะกลุ่มอาชีพ มีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการฝึกอบรม

จากการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืมต้องมีการบริหารจัดการกองทุนเป็นไปอย่างราบรื่น การพิจารณาอนุมัติให้กู้พิจารณาด้วยความยุติธรรมยึดหลักความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่สมาชิกขอกู้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคน มีหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนด้านวิชาการ เช่น พัฒนาการเกษตรตำบลให้คำแนะนำเรื่องการประกอบอาชีพ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

๕.๒.๓ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านปัญหาอุปสรรคการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโค่น ตำบลกุดโค่น อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพศชายและเพศหญิงมีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งสมาชิกที่มีอายุมากกว่า ๔๕ ปีขึ้นไปมีปัญหาในระดับปานกลาง และอาชีพรับจ้างทั่วไปจะมีปัญหาในระดับมาก ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาในระดับปานกลาง สถานภาพสมรสมีปัญหาในระดับ

ปานกลาง และถ้าสมาชิกมีรายได้น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทจะมีปัญหาในระดับปานกลาง และมีภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าการศึกษาของบุตรหลาย มีระดับปัญหามาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ และยุทธม รัตนนิคย์** ได้ทำการประเมินสถานการณ์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้ว่า การลงทุนในกิจกรรมภาคการเกษตรเลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน จำนวนเงินที่ถูกระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท วัตถุประสงค์การขอกู้ คือ ลงทุนเพิ่มในอาชีพหลัก

จากการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ อายุ รายได้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน รายจ่ายต่อครัวเรือนหรืออาชีพล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญกับการใช้คืนเงิน

๕.๒.๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าปัญหาโดยส่วนมากเกิดจากการ กำหนดระยะเวลาที่ใช้คืนเงินกู้ยืมเร็วเกินไป ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่ถึงช่วงเวลาการจำหน่ายอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป การอนุมัติเงินกู้ยืมไม่เพียงพอต่อการลงทุน ผลประกอบการขาดทุนการเดินทางไปใช้คืนเงินกู้ยืมธนาคารตั้งอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านที่ตั้งโครงการ หนี้ซ้ำซ้อนจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบมาใช้คืนเงิน กู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน

ส่วนแนวทางในการแก้ไอนั้น สมาชิกได้ให้ข้อเสนอแนะในการกู้ยืม ควรจะขยายระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านเป็น ๒-๕ ปี เพิ่มจำนวน เงินกู้ยืมให้มากขึ้นกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมลงมาหรือไม่ควรมีดอกเบี้ย ควรมีการฝึกอบรม ดูงาน เรื่องทางเลือกในการประกอบอาชีพ ควรจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่มเติม และควรให้โอกาสผู้กู้ยืมเงินที่ขาดทุนได้มีโอกาสกู้เงินเพิ่ม ในการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการส่งใช้คืนเงินกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการ กองทุน คณะกรรมการมีการวางแผนในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาก็ คณะกรรมการที่ขาดความรับผิดชอบ การบริหารจัดการที่มีความเสมอภาค ยุติธรรม มี ความโปร่งใส และบริการเงินกู้ยืมได้อย่างทั่วถึง สะดวกและรวดเร็วหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนอย่างใกล้ชิดควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ทุกขั้นตอนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ในการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการส่งใช้คืนเงินกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการมีการวางแผนในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาก็ คณะกรรมการที่ขาดความรับผิดชอบ การบริหารจัดการที่มีความเสมอภาค ยุติธรรม มี ความโปร่งใส และบริการเงินกู้ยืมได้อย่างทั่วถึงสะดวกและรวดเร็วหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนอย่างใกล้ชิด

๒. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ทุกชั้นตอนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

๓. กับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ควรส่งเสริมบทบาทของสมาชิกให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในความรู้สึกเป็นเจ้าของของกองทุนร่วมกัน ในการกำหนดอนาคตของหมู่บ้านอย่างยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล เกิดความรับผิดชอบต่อการนำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างจริงจัง และสามารถที่จะส่งใช้เงินคืนได้ตามกำหนดเวลา

๔. การส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิกกองทุนควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพแก่สมาชิก และมีการนำทักษะศึกษาของกองทุนหมู่บ้านดีเด่นแต่ละประเภทอาชีพ โดยจัดสรรเงินดอกเบี้ยเงินกู้ส่วนหนึ่งเป็นงบ ประมาณดำเนินการ หรือคณะกรรมการกองทุนประสานหน่วยงานราชการหรือองค์กรภาค เอกชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างงานสร้างรายได้แก่สมาชิกให้มีรายได้ต่อครัวเรือนให้สามารถฝ่าเกณฑ์ จปฐ.

๕. กองทุนหมู่บ้านจะต้องส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมอื่น เพื่อให้สมาชิกทุกคนๆ ได้มีโอกาสมาทำงานร่วมกันหรือพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพหรือกับการบริหาร กองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน

๖. กองทุนหมู่บ้าน ควรนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี อันประกอบด้วย หลักการนิติธรรม คุณธรรม โปร่งใส รับผิดชอบ มีส่วนร่วมและคุ้มค่า มาใช้กับการบริหารจัดการ ตลอดจนการนำหลักการกระบวนการจัดเวทีประชาคมมาดำเนินการ เพื่อเป็นการเอื้ออาทรสมานฉันท์ของสังคมหมู่บ้านชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป

๗. สมาชิกกองทุนฯควรนำหลักธรรมะอาทิเช่นหลักอริยสัจ ๔ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค, หลักการคบมิตร, หลักธรรมอิทธิบาท ๔ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตะ วิมังสา, หลักมงคล ๓๘ มาประกอบในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันก็จะสามารถแก้ไข มีเหตุผล และประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพที่ดีต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑. ควรศึกษาสภาพปัญหาการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของเขตพื้นที่อื่น

๒. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลที่มีสภาพที่ วัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

กรมพลศึกษา และคณะ. **การทำงานในระบบคณะกรรมการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน, 2526.

กรมการพัฒนาชุมชน. **คู่มือการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาสตรี, ๒๕๔๕.

จิรวิทย์ เศรษฐศาสตร์. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘.

ธงชัย สันติวงษ์. **องค์การและการบริหารการศึกษาการจัดการแผนใหม่ (Organization and Management)**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

บุญทัน ดอกไธสง. **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๒.

วิฑูรย์ สิมโชคดี. **คุณภาพคือความอยู่รอด**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี, ๒๕๔๑.

วิมลสิทธิ์ หริยางกุล. **พฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

สมยศ นาวิการ. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักศูนย์พัฒนาสตรี, ๒๕๔๔.

ลำเรียง จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.

สุนทร ศรีมาเสริม และสมชัย โสรังจจะ. **การบริหารการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธีระฟิล์มและโซเท็กซ์, ๒๕๒๖.

สุวิมล ตีรกานันท์. **การใช้สถิติในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖

๒. วิทยานิพนธ์ / ศึกษานิพนธ์ / ภาคนิพนธ์ / วิจัย

กรรณิการ์ จันทร์แก้ว. “ความพึงพอใจต่อการบริการของผู้รับบริการ แผนกผู้ป่วยนอก สถาบันโรคผิวหนัง”. **วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๘.

กลุ่มงานวิจัยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. **ธนาคารแห่งประเทศไทย**. “เงินที่เบิกจ่ายถูกใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ จากกองทุนหมู่บ้าน”. ประชาชาติธุรกิจ, ๑๗-๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗.

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ และชูสม รัตนนิตย์. “การประเมินสถานการณ์กองทุนหมู่บ้าน ครั้งที่ ๓”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๔๗.

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์. “ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาซีคอนสแควร์”. **ภาคนิพนธ์พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๘.

ชำนาญ สมบูรณ์. “คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๕ จังหวัดร้อยเอ็ด”. **ศึกษานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

ณิชากร คุปตยานนท์. “ความพึงพอใจของผู้เสียภาษีต่อการให้บริการของสำนักงานสรรพากร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี”. **รายงานการศึกษาระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

ธงชัย มาตรภูธร. “การประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโค หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม”, **ศึกษานิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

ธัญญารัตน์ สุดซารี. “การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านท่างาม หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”. **ศึกษานิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

ภูวดล หมิ่นสีพรหม. “การบริหารโดยการมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่น เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖.

รพีพรรณ พูลชนะ. “การประเมินกองทุนหมู่บ้านบ้านดอนไฮ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

สาโรช ไสยสมบัติ. “ความพึงพอใจในการทำงานของครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”. **ปริญญาบัตรศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๔.

สุเปรม คณาใจ. “ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม”, **การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.

อ้อยทิพย์ กองสมบัติ. “ความพึงพอใจของลูกค้าในการรับบริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเลิงนกทา และมุกดาหาร”. **ภาคินพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗.

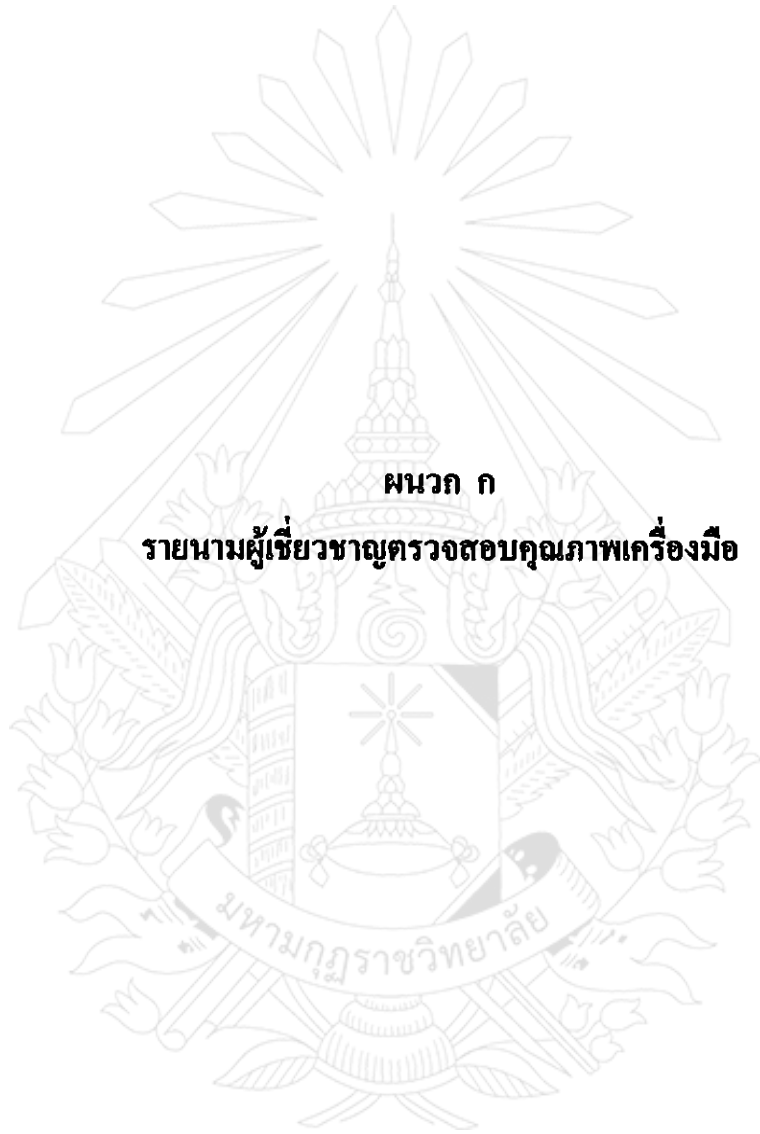
๒. ภาษาอังกฤษ

Vroom. W.H.. *Work and Motivation*. New York : John Weyleland : Sons Inc., 1967

McCormick. Ernest J. And Daneil, R.. **Industrial Psychology**. 7th Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall. Inc, 1965.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑. คุณสุพจน์ นุ่งอุทุม

การศึกษา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิชาการพัฒนาการอำเภอขามเฒ่า

๒. ดร.ไพรัช พันชมภู

การศึกษา

MA., Ph.D. (Sociology)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

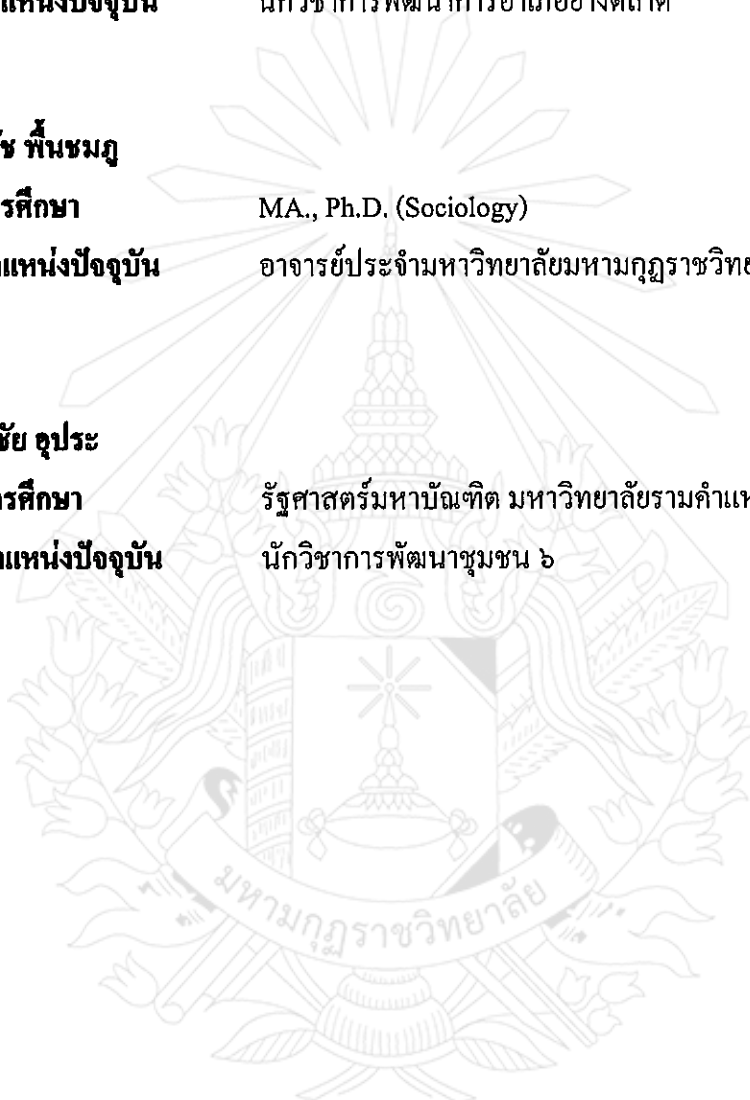
๓. คุณธัญชัย อูประ

การศึกษา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิชาการพัฒนาชุมชน ๖

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 4500

๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร หัวหน้าสุพจน์ นุ่งอุทุม พัฒนาการอำเภอยางตลาด

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโดน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 4500

๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.ไพรัช พันชมภู

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโดน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียขเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 4500

๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร คุณสัณชัย อุประ นักวิชาการพัฒนาชุมชน ๖

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาศาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหา
วิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษาภาพสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหา
การสงใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโดน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดภาพสินธุ์”
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์
จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

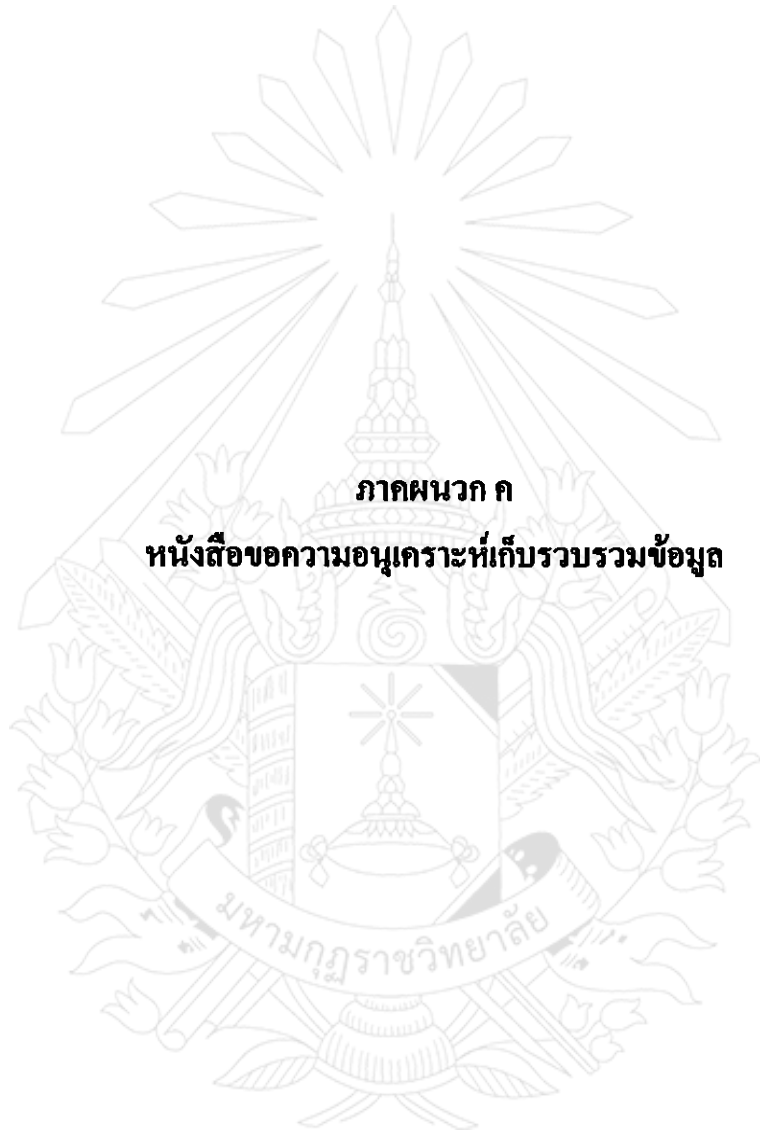
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
เจริญพร นายอำเภอห้วยเม็ก

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโดน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 4500

๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร พัฒนาการอำเภอห้วยเม็ก

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโคน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ที่ ศร. ๖๐๑๕/ว ๕๒๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 4500

๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ประธานกองทุนหมู่บ้านกุดโคน ตำบลกุดโคน อำเภอห้วยเม็ก

ด้วย นางอุทัยวรรณ นางาม เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ศูนย์การศึกษากาฬสินธุ์ ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการส่งใช้คืนเงินยืมกองทุนหมู่บ้าน:ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านกุด ต.กุดโคน อ.ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

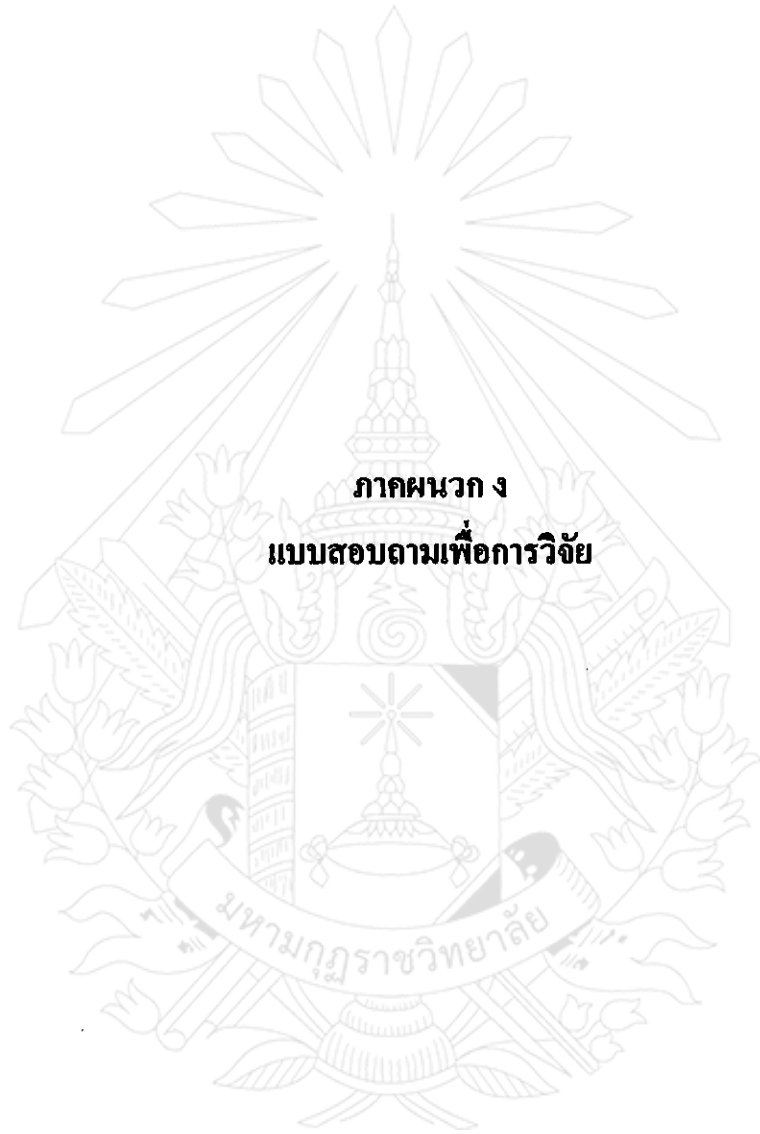
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

<http://www.rec.mbu.ac.th>

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นสารสนเทศแก่คณะกรรมการ/สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านกุดโดน ตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งจะไม่มีผลใด ๆ ต่อตัวท่าน เพราะจะประมวลผลและดำเนินการวิจัยในภาพรวมเพื่อเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านต่อไป

ตอนที่ ๓ เป็นการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ด้านการใช้คืนเงินกู้ยืม

ตอนที่ ๔ เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

(นางอุทัยวรรณ นางาม)

นิติศิปริญญาโท เอกรัฐศาสตร์การปกครอง

สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัญหาการใช้คืนเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่
บ้านฤๅนโคน ตำบลฤๅนโคน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับข้อเท็จจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ

( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 26 – 35 ปี
( ) 36 – 45 ปี ( ) สูงกว่า 45 ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

( ) ไม่ได้เรียน ( ) ประถมศึกษา
( ) มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
( ) อนุปริญญา / เทียบเท่า ( ) ปริญญาตรี / เทียบเท่า
( ) สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ) .....

๔. อาชีพหลักในปัจจุบัน

( ) ด้านการเกษตรกรรม ( ) รับราชการ
( ) ลูกจ้างส่วนราชการ ( ) ด้านประมง
( ) ค้าขาย ( ) รับจ้างทั่วไป
( ) ด้านช่างต่าง ๆ ( ) อุตสาหกรรมในครัวเรือน
( ) อื่น ๆ ระบุ .....

๕. สถานภาพการสมรส

( ) โสด ( ) สมรส
( ) หม้าย / หย่าร้าง

ตอนที่ ๒ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืม

ที่	การบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการด้านการใช้เงินกู้ยืม	ระดับการปฏิบัติหน้าที่		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	การประชาสัมพันธ์กำหนดระยะเวลาการใช้เงินกู้ยืมทางสื่อต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน			
๒	การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ			
๓	คณะกรรมการติดตามแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพ			
๔	การบริหารและอำนวยความสะดวกต่อการใช้เงินกู้ยืม			

ตอนที่ ๓ ปัญหาที่มีผลต่อการใช้เงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน

ที่	ข้อปัญหา	ระดับปัญหา		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องธุรกิจที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุน			
๒	สมาชิกขาดการแนะนำ/คำปรึกษาจากผู้รู้ในเรื่องธุรกิจนั้นๆ			
๓	สมาชิกขาดความรับผิดชอบในการคืนเงิน			
๔	สมาชิกนำเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ			
๕	เงินกู้ยืมที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านไม่เพียงพอแก่การลงทุน			
๖	สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจขาดทุน			
๗	สมาชิกดำเนินการประกอบธุรกิจได้ผลกำไรน้อย			
๘	สมาชิกเริ่มประกอบการธุรกิจเป็นครั้งแรก			

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

๔.๑ ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายังไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔.๒ ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญญาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้
 การวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต(ศนม.)
 สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางอุทัยวรรณ นางาม
วัน เดือน ปี เกิด	๑๐ กันยายน ๒๕๐๕
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๑๕๐ หมู่ ๒ บ้านขวัญเมือง ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
การศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๒๓	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล
พ.ศ. ๒๕๒๖	ระดับอนุปริญญา วิทยาลัยเกษตรกรรมนครพนม
พ.ศ. ๒๕๓๒	ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๕๐	ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	
พ.ศ. ๒๕๒๘	เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ๑ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ปัจจุบัน	นักพัฒนาชุมชน ๖ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์